

Amsterdamse Monumenten

De verhouding tussen historicus en leek in een digitale
participatory historical culture

Susanne van der Kraan

3973484

MA Cultuurgeschiedenis

Dr. Hendrik Henrichs

Universiteit Utrecht

27 Juni 2016

Voorwoord

Burgerwetenschap is *booming*, zoveel is mij wel duidelijk geworden uit mijn stage. Van februari tot juni dit jaar werkte ik bij de redactie van het populairwetenschappelijke tijdschrift Eos Wetenschap, voor het door hen opgezette *citizen science* platform Iedereen Wetenschapper. Iedereen Wetenschapper streeft ernaar om wetenschap en maatschappij dichterbij elkaar te brengen en doet dit door op de website zo veel mogelijk *citizen science*-projecten te bundelen - onderzoeken waar burgers actief bij betrokken worden (denk bijvoorbeeld aan de Grote Griepmeting of vogeltellingen). Ik kwam hier in aanraking met de achtergrond van *citizen science*, met een verscheidenheid aan wetenschappers en met tientallen projecten – uiteenlopend van het beschrijven van sterrenstelsels tot het luisteren naar hits uit de Top 2000. In deze brede verzameling bevond zich ook een historisch project van het stadsarchief Amsterdam: Amsterdamse Monumenten. Binnen het thema ‘Public history in the digital world’ is Amsterdamse Monumenten een ideaal project om onderzoek te doen naar de samenwerking tussen historici en het publiek in het digitale domein. Vrijwilligers worden hier namelijk ingeschakeld om online historische foto’s te indexeren.

Mijn onderzoek had niet tot stand kunnen komen zonder de hulp van een aantal mensen, die ik hier wil bedanken. Ten eerste mijn scriptiebegeleider dr. Hendrik Henrichs, bij wie ik elk jaar van mijn studierend bestaan wel één of meerdere vakken heb gevolgd en wiens commentaar en ideeën deze scriptie mede hebben gevormd. Ook wil ik het stadsarchief Amsterdam bedanken, in het bijzonder Nelleke van Zeeland. Nelleke was als coördinator van Amsterdamse Monumenten zo vriendelijk om mijn vragen te beantwoorden en mij in contact te brengen met de deelnemers. Zonder haar had dit onderzoek eigenlijk niet kunnen plaatsvinden. Ditzelfde geldt voor mijn respondenten, die de tijd en moeite hebben genomen om mijn vragenlijst in te vullen, met soms zeer doordachte antwoorden. Ik hoop dat ik in de volgende pagina’s recht heb kunnen doen aan hun beleving van het project. Zelf vond ik het in ieder geval heel interessant en ik hoop dan ook dat deze scriptie met plezier gelezen zal worden.

Susanne van der Kraan

Utrecht, 27 juni 2016

Samenvatting

In elk project waar wetenschappers en burgers samenwerken, rijst de vraag hoe om te gaan met de *shared authority*. Bij het historische *citizen science*-project 'Amsterdamse Monumenten' is dit uiteraard niet anders. In dit project werken historici samen met amateurs om beschrijvingen te maken van foto's van Amsterdamse monumenten, zodat deze gevonden kunnen worden in digitale archieven. De vraag op welke wijze de *participatory historical culture* gestalte krijgt bij het *citizen science*-project Amsterdamse Monumenten en hoe er wordt omgegaan met de problematiek van een *shared historical authority* staat in deze scriptie centraal. Om hier antwoord op te geven heb ik de organisatie van het project, het stadsarchief Amsterdam, alsook negen deelnemers geïnterviewd. Uit de reacties komt naar voren dat beide partijen een zeer andere visie hebben op de *participatory historical culture* die ze delen. Zo geven de deelnemers aan dat er weinig onderling contact is, terwijl het stadsarchief aangeeft dat mensen elkaar regelmatig helpen op het forum. Ook blijkt de belangrijkste motivatie van deelnemers om mee te doen niet bij het maatschappelijk nut van het werk te liggen, zoals het organisatie denkt, maar in het plezier dat aan het puzzelen met de foto's beleefd wordt. De meningen van de deelnemers of ze zich publiekshistorici zouden noemen, zijn dan ook verdeeld. Het stadsarchief is hier wel van overtuigd. Met betrekking tot de *shared historical authority*, opereert de organisatie als *guide on the side*; ze sturen het proces aan, maar hebben niet het laatste woord. Dit is mogelijk doordat ze van tevoren een kader hebben opgesteld waarbinnen de vrijwilligers moeten werken, wat er tevens voor zorgt dat deze laatsten veel vrijheid ervaren. Voor de *participatory historical culture* van Amsterdamse Monumenten werkt een vooraf gemaakte structuur dus om een getrouw beeld van het verleden neer te zetten terwijl er sprake is van *shared authority*.

Summary

In every project where scientists and citizens work together, the issue of shared authority rises. The historical citizen science-project 'Amsterdamse Monumenten' is no exception to this rule. In this project historians work with amateurs to describe pictures of monuments in Amsterdam, in order to make them searchable in digital archives. The main question of this thesis is what shape the participatory historical culture at the citizen science project Amsterdamse Monumenten takes, and how is coped with the issue of a shared historical authority. To answer this question I interviewed the organisation of the project, the Amsterdam City Archive, as well as nine participants. From their answers it turns out that both parties have quite a different view on the participatory historical culture to which they both belong. The participants told me that they had very few contact with one another, while the organisation noted that people actively help each other out on the forum whenever a problem arises. Also the main reason for participating is not doing something valuable for science and society, as the city archive thinks, but simply the enjoyment of puzzling with pictures. De opinions on whether or not they would call themselves public historians differed among my respondents. The city archive however is convinced that they and the participants are. When it comes to sharing historical authority, the organisation acts as a guide on the side. They steer the participants in the right direction, but do not have a final say. This is possible because they created a structure beforehand, which makes the volunteers experience a lot of freedom when working on Amsterdamse Monumenten. In this case a pre-set structure therefore helps this participatory historical culture to create a truthful image of the past, whilst sharing authority.

Inhoud

1 Inleiding	6
2 Buiten de Ivoren Toren	9
2.1 <i>Citizen science</i> : burgers in de wetenschap	9
2.2 <i>Public history</i> en de rol van de historicus	10
2.2.1 Een <i>participatory historical culture</i>	11
2.2.2 De verhouding tussen historicus en leek	12
3 Amsterdamse Monumenten	16
3.1 Iedereen Wetenschapper	16
3.2 VeleHanden	17
3.3 Het project	18
4 <i>Sharing authority</i> in wisselend perspectief	21
4.1 Het stadsarchief Amsterdam	21
4.2 De deelnemers	23
5 Het digitale project ‘Amsterdamse Monumenten’ als <i>participatory historical culture</i>	26
5.1 Een samenwerking tussen historici en publiek	26
5.2 De motivatie van deelnemers	26
5.3 De rol van het stadsarchief Amsterdam	27
5.4 Deelconclusie	28
6 Conclusie	29
6.1 Discussie	30
Literatuurlijst	31
Bijlagen	33
I Vragen voor de organisatie	
II Interview Nelleke van Zeeland (stadsarchief Amsterdam)	
III Vragen voor de deelnemers	
IV Antwoorden deelnemers	

1 Inleiding

Een paar liter koffie, oortjes en een laptop; dit zijn tegenwoordig voor de meeste studenten de ingrediënten bij het schrijven van een onderzoekspaper. Fysieke boeken en artikelen zijn niet langer essentieel, want een groot deel van alle informatie is online te vinden. Als gevolg van de digitalisering in de maatschappij zijn vele teksten ingescand en is een groot deel van alle wetenschappelijke tijdschriften online doorzoekbaar. Dit heeft er niet alleen toe geleid dat er veel teksten op het internet staan, maar ook dat mensen dit verwachten. Op die verwachting wordt vervolgens weer ingespeeld door de verschillende instellingen. Bibliotheken hebben steeds minder boeken, archieven zetten collecties online en elke universiteit is geabonneerd op meerdere digitale publicaties.

In combinatie met de opkomst van publieksgeschiedenis, vormen de digitalisering en het interactieve Web 2.0 nieuwe mogelijkheden met betrekking tot geschiedbeoefening. Web 2.0 is een democratische vorm van het internet, waarbij alle gebruikers gelijkwaardige input kunnen leveren. Het heeft de manier waarop mensen met elkaar in interactie treden drastisch veranderd, waaronder de omgang van publiekshistorici en 'gewone' mensen met het verleden.¹ Web 2.0 heeft ervoor gezorgd dat het voor academische historici en leken veel gemakkelijker is geworden om met elkaar in contact te komen en samen te werken.² Binnen archieven zijn er bijvoorbeeld nieuwe manieren van archiefontsluiting ontstaan; data wordt niet langer alleen in het depot bewaard, maar ook online gezet voor anderen om te gebruiken.

Ook het stadsarchief Amsterdam doet mee aan de trend van digitale archiefontsluiting, wat zich uit in verschillende projecten. De projecten lopen uiteen van het inscannen en transcriberen van oude bevolkingsregisters tot een oproep aan burgers om anekdotes over hun grootouders in te sturen. In deze scriptie wil ik me focussen op het project Amsterdamse Monumenten. Dit historische project staat op de *citizen science* websites www.velehanden.nl en www.iedereenwetenschapper.nl en laat deelnemers foto's beschrijven van Amsterdamse monumenten om ze doorzoekbaar te maken in het archief. Wat *citizen science* is, en hoe deze websites geïd kunnen worden, zal later ter sprake komen. Voor nu is het belangrijk om te weten dat de mensen die zich als vrijwilliger aanmelden bij Amsterdamse Monumenten actief bij het project betrokken worden, en we daarom ook wel kunnen spreken van publieksgeschiedenis en, belangrijker nog, een *participatory historical culture*.

De term '*participatory historical culture*' is afkomstig van David Thelen, uit zijn nawoord bij het bekende onderzoek van hem en Roy Rosenzweig naar de omgang van de gewone Amerikaan met het verleden. Thelen doelde hiermee op het als historicus betrekken van de gewone man bij zijn werk. Inmiddels is het bijna 20 jaar geleden dat de term gemunt is, waarmee het stamt uit een tijd die nog niet werd overheerst door het internet. Tegenwoordig krijgt de omgang van mensen met het verleden en met de academische geschiedenis op een heel andere manier gestalte. Hoe ziet een *participatory historical culture* er anno 2016 uit? Hoe verhouden de historici en de leken zich tot

¹ Meg Foster, 'Online and Plugged In?: Public History and Historians in the Digital Age', *Public History Review* 21 (2014), 1-19, aldaar 2.

² Ik ontleen de term 'leken' aan Jay Winters 'The performance of the past: memory, history, identity', in: Karin Tilmans, Frank van Vree en J.M. Winter (red.), *Performing the Past. Memory, History, and Identity in Modern Europe* (Amsterdam 2010) 11-34, aldaar 21. Hij gebruikt het woord '*laymen*' om het publiek te beschrijven dat actief meedoet in het debat over geschiedenis en herinnering en stelt dat de input van deze mensen gerespecteerd moet worden.

elkaar in het digitale domein en wat drijft mensen om mee te doen? De vraag die ik in deze scriptie ga onderzoeken is:

Op welke wijze krijgt de *participatory historical culture* gestalte bij het *citizen science* project 'Amsterdamse Monumenten' en hoe wordt hier omgegaan met de problematiek van een *shared historical authority*?

Ik heb er in deze vraagstelling bewust voor gekozen om de term *participatory historical culture* niet naar het Nederlands te vertalen, omdat *participatory* en deelnemend twee woorden zijn die niet geheel overeenkomen. Het Nederlandse 'deelnemend' heeft een meer passieve connotatie, terwijl de cultuur die Thelen omschrijft uitgaat van een actieve samenwerking tussen alle betrokkenen.

Ook wanneer het gaat over de *shared historical authority* is er in mijn ogen geen goede Nederlandse vertaling. Dat betekent niet dat er geen autoriteitskwesies spelen wanneer historici en leken samenwerken. In hoeverre wordt de inbreng van vrijwilligers binnen bepaalde kaders gehouden? En welke controlemechanismen zijn er van toepassing? Er is binnen de publieksgeschiedenis dan ook een debat gaande omtrent *shared historical authority* – wie kan en mag gezaghebbende uitspraken over het verleden doen? Heeft het publiek het laatste woord, of de historicus? Deze en andere vragen zijn alleen maar prangender wanneer het een digitaal project betreft. Hier hebben de onderzoekers veel minder grip op wat er gebeurt dan bij een 'klassiek' project. Vandaar dat de *shared historical authority* een grote rol speelt in mijn onderzoek.

Om tot een antwoord op mijn hoofdvraag te komen is het niet voldoende om slechts een literatuurstudie uit te voeren, niet in de laatste plaats omdat er vanuit de wetenschap nog geen onderzoek is gedaan naar het project Amsterdamse Monumenten. Om deze reden heb ik ervoor gekozen om de *participatory historical culture* van dit project te analyseren door een interview af te nemen bij de organisatie van het project en vragenlijsten te laten rondgaan onder de deelnemers. Door met beide partijen te praten kan ik het verhaal van twee kanten belichten. Wellicht komen er interessante tegenstrijdige opvattingen naar voren over de *participatory historical culture* die gecreëerd is en daarmee de kwestie van een *shared historical authority* binnen een digitaal project als Amsterdamse Monumenten.

Voordat ik echter in ga op de *participatory historical culture* van het *citizen science* project Amsterdamse Monumenten zal ik in het volgende hoofdstuk een uitleg geven van de termen die ik gebruik. Wat is *citizen science*? Hoe past de *participatory historical culture* van Thelen hier in en wat bedoelde hij er precies mee? Ook zal ik ingaan op de problemen waar je als publiekshistoricus tegenaan kunt lopen, met de nadruk op de kwestie van een *shared historical authority*. Ik gebruik hiervoor overwegend Jorma Kalela's boek 'Making History' en Meg Foster's artikel 'Online and Plugged In?'. Kalela zet de relatie tussen de historicus en de maatschappij uiteen en pleit voor een *participatory historical culture*. Zijn visie gebruik ik met name om de rol te onderzoeken die je als historicus kunt aannemen wanneer je een samenwerking met burgers aangaat. Foster richt zich specifiek op publieksgeschiedenis in de digitale wereld en is daarmee een perfecte publicatie om Amsterdamse Monumenten in een bredere context te plaatsen.

In hoofdstuk drie werk ik deze context verder uit door meer informatie te geven over Amsterdamse Monumenten en de websites waarop het project vermeld staat. Hoofdstuk vier en vijf bevatten respectievelijk de ideeën van de organisatie en deelnemers over het project en de

onderlinge samenwerking, en een analyse van deze inzichten in een theoretisch kader. In de conclusie vat ik nog eens kort samen hoe de *participatory historical culture* gestalte krijgt binnen Amsterdamse Monumenten en hoe hier met de *shared historical authority* wordt omgegaan. Daarnaast zal duidelijk worden wat we van dit onderzoek kunnen leren over de nieuwe omgang met het verleden in het digitale domein met betrekking tot de samenwerking tussen academische historici en leken.

2 Buiten de Ivoren Toren

Steeds meer wetenschappers, inclusief historici, wagen een blik, een voetstap buiten de zo genaamde Ivoren Toren, of laten deze zelfs helemaal achter zich. Binnen de geschiedwetenschap is deze beweging vrij recent, maar het betrekken van burgers bij de wetenschap is al langer gaande. Dit is echter niet zonder struikelpunten. Voor ik in ga op de ontwikkeling van de publieksgeschiedenis, specifiek naar het digitale domein en de kwestie van *shared authority* die hiermee gepaard gaat, geef ik eerst een overzicht van het bredere *citizen science*.

2.1 Citizen science: burgers in de wetenschap

Amsterdamse Monumenten is een *citizen science* project, wat wil zeggen dat er zogenaamde 'burgerwetenschappers' bij betrokken zijn. Doorsnee mensen, die een bijdrage leveren aan de wetenschap. *Citizen science* is breder dan publieksgeschiedenis, omdat het niet alleen de historische, maar alle wetenschappen omvat. De term is afkomstig van Alan Irwin, een bedrijfswetenschapper, om een verhouding tussen de wetenschap en het publiek te omschrijven.³ Hij muntte het concept in 1995, maar het gebruik ervan gaat verder terug. De Noorse bisschop Johan Ernst Gunnerus deed halverwege de 18^e eeuw onderzoek naar de flora en fauna in zijn land, waarvoor hij geestelijken en ambtenaren, maar vooral ook burgers monsters liet verzamelen.⁴ Zoals we later nog zullen zien, wordt een dergelijk principe toegepast bij Amsterdamse Monumenten. Het onderzoek van de bisschop kan dan ook als eerste voorbeeld van *citizen science* aangehaald worden. In de 19^e eeuw volgden de eerste grootschalige vogeltellingen⁵ en zo werd *citizen science* langzaam een begrip in de natuurwetenschappen, hoewel de term zelf nog niet gebruikt werd.

In de laatste decennia heeft *citizen science* een grote vlucht genomen, met name door de komst van het internet. Projecten kunnen nu online gezet worden, waardoor een veel groter publiek bereikt kan worden en daarmee een veel grotere schare deelnemers verzameld kan worden. Het is dan ook niet voor niets dat in de afgelopen vijf tot tien jaar enorm veel verzamelwebsites voor *citizen science* zijn opgezet.⁶ Ook de publieksgeschiedenis zit door alle digitalisering in de lift. Hoewel de wortels hiervan pas in de jaren '60 en '70 van de vorige eeuw liggen, en het nog langer duurde voordat het publiek ook daadwerkelijk zelf aan het historische onderzoek mocht bijdragen, staan publieksgeschiedenis en *citizen science* nu vrijwel op gelijke voet. Ik zou zelfs willen zeggen dat publieksgeschiedenis een onderdeel is van het bredere *citizen science*, waar wetenschap en publiek al langer met elkaar verbonden zijn.

Binnen *citizen science* kan momenteel onderscheid gemaakt worden tussen drie manieren waarop burgers bijdragen aan projecten: contributie, coöperatie en co-creatie. Contributie houdt in dat deelnemers bijdragen aan het verzamelen van gegevens. Dit kan zijn door middel van transcripties, testjes, games, alles wat een onderzoeker nodig kan hebben. Hier wordt ook wel

³ Alan Irwin, *Citizen Science. A study of people, expertise and sustainable development* (Londen 1995) ix.

⁴ Brita Brenna, 'Clergymen Abiding in the Fields: The Making of the Naturalist Observer in Eighteenth-Century Norwegian Natural History', *Science in Context* 24 (2011) 2, 143-166, aldaar 144.

⁵ In 1880 begon Wells Cooke met een onderzoek naar de vogeltrek in verschillende seizoenen, waarvoor hij in 50 jaar ruim 6 miljoen gegevens kreeg en in 1900 werd de Amerikaanse Christmas Bird Count opgestart, die zelfs zo populair werd dat het project nog steeds loopt. Zie Kathleen Toerpe, 'The Rise of Citizen Science', *The Futurist. A Journal of Forecasts, Trends and Ideas About the Future* 47 (2013) 4, 25-30, aldaar 26 en Jonathan Silvertown, 'A new dawn for citizen science', *Trends in Ecology and Evolution* 24 (2009) 9, 467-471, aldaar 467.

⁶ Voorbeelden zijn onder andere Zooniverse (2009), VeleHanden (2011), Iedereen Wetenschapper (2014) en SciStarter (2009).

gesproken van *crowdsourcing*, omdat het publiek ingezet wordt om grote hoeveelheden aan data te genereren. Dergelijke projecten hebben voor de onderzoekers dan ook als voordeel dat er veel meer data verzameld kunnen worden dan ze ooit zelf hadden kunnen doen, en voor burgers is het bovendien een mogelijkheid om kennis op te doen en zich nuttig te maken voor de wetenschap. De meeste *citizen science* projecten zijn van deze aard. Bij coöperatieve projecten dragen de vrijwilligers niet alleen bij, maar leren ze ook effectief iets van het onderzoeksproces. Denk bijvoorbeeld aan een micro-onderzoek dat deelnemers zelf thuis kunnen uitvoeren. De samenwerking tussen de burgers en de wetenschappers gaat bij coöperatie dus verder dan slechts het verzamelen van data, waarbij burgers alleen het doorgeefluik vormen. Co-creatie tot slot komt het minst vaak voor, maar is wel het meest democratisch. Burgers nemen hier deel aan verschillende fases van het onderzoek. Ze helpen mee met het verzamelen van gegevens, analyseren en presenteren deze, en helpen soms zelfs mee met het formuleren van een onderzoeksvraag.⁷ Wat deze drie vormen van *citizen science* gemeen hebben, is dat de bijdrage van de burger als waardevol wordt gezien en als onmisbaar onderdeel van het project. Wat de rol van het publiek ook is, wetenschappers nemen ze altijd serieus en kunnen ook eigenlijk niet zonder ze. Hetzelfde geldt voor de *participatory historical culture* in de geschiedwetenschappen.

2.2 Public history en de rol van de historicus

Toen Carl Becker in 1931 zijn inmiddels fameuze artikel 'Everyman His Own Historian' publiceerde, was publieksgeschiedenis nog lang geen gangbaar begrip. Het 19^e eeuwse historisme, waar de uitspraak 'wie es eigentlich gewesen' van Leopold von Ranke symbool voor is komen te staan, drukte aan het begin van de 20ste eeuw nog een zware stempel op de discipline geschiedenis. Ranke bedoelde hiermee dat historici het verleden zouden moeten weergeven zoals het daadwerkelijk was, naar aanleiding van gedegen bronnenonderzoek. De geschiedenis werd beschouwd als een rationele en objectieve wetenschap waarin kritisch naar het verleden wordt gekeken. Het was dus de bron die centraal stond in de geschiedwetenschap, en er werd weinig aandacht besteed aan het publiek. Historici richtten zich in hun onderzoek en publicaties op collega's en hielden de kennis zo grotendeels binnen een elite van kenners.

Becker stelde echter dat geschiedenis niet alleen de academische discipline omvat, maar alle ervaringen en herinneringen – ook die van de gewone man. Het was voor hem dan ook niet meer dan logisch om tot de conclusie te komen dat iedereen kennis van de geschiedenis heeft.⁸ Het zou echter nog vele jaren duren voordat deze gedachte gemeengoed werd in de geschiedschrijving. Pas in de jaren '60 en '70 van de vorige eeuw kwam *social history* of *history from below* op;⁹ niet langer kregen alleen de grote namen, de grote zeges en de grote steden alle aandacht in geschiedenis, ook de gewone man (en vrouw) en zijn/haar dagelijks leven werd nu besproken. Geschiedenis was dus niet alleen meer voor historici, maar ook voor het publiek. Jorma Kalela stelt ook wel dat er eind 20ste eeuw een heuse paradigmawisseling heeft plaatsgevonden. De vraag 'wat is geschiedenis?' werd in deze periode een kwestie waar veel historici zich mee bezig gingen houden, waardoor er, onder andere, aandacht kwam voor de manier waarop het publiek met geschiedenis omgaat.¹⁰

⁷ Violet Soen en Tine Huysen (red.), *Citizen Science in Vlaanderen: U telt mee?!* (Antwerpen 2016) 12-14.

⁸ Carl Becker, 'Everyman His Own Historian', *The American Historical Review* 37 (1931) 2, 221-236, gelezen op <https://www.historians.org/about-aha-and-membership/aha-history-and-archives/presidential-addresses/carl-l-becker>.

⁹ Foster, 'Online and Plugged In?', 1.

¹⁰ Jorma Kalela, *Making history. The historian and uses of the past* (Houndsmills, Basingstoke 2012) 5.

Als gevolg van de *cultural turn* en het postmodernisme rond 1980 werden binnen de geschiedwetenschappen hoge en lage cultuur bovendien echt als gelijken beschouwd. Herinneringen begonnen een belangrijke rol te spelen, er kwam erkenning voor erfgoed en de eerder genoemde publieksgeschiedenis nam vorm aan. Het historisme uit de 19^e eeuw is vandaag de dag plaats aan het maken voor *public history*. Uiteraard wordt er nog steeds in grote mate van historici verwacht dat ze op rationele en kritische wijze hun vak uitoefenen, maar de afgelopen decennia is er ook meer aandacht gekomen voor het publiek. Hoewel het lekenpubliek voor de meeste academische historici nog steeds een laatste prioriteit is,¹¹ verlaten toch steeds meer hun spreekwoordelijke ivoren toren om niet alleen voor, maar ook samen met het publiek geschiedenis te schrijven.

Public history is, volgens John Tosh, alle manieren waarop het verleden toegankelijk gemaakt wordt voor het publiek.¹² Juist omdat het zo breed en nieuw is, is het lastig om er een eenduidige definitie aan te geven. Voor geen enkele andere sub-discipline binnen de geschiedenis is het zo lastig geweest om een consistente definitie op te stellen.¹³ Tosh zelf omschrijft publieksgeschiedenis als vrijwel alles tussen de pure academische geschiedenis en het individuele amateuronderzoek (bijvoorbeeld het opstellen van een familiestamboom) in.¹⁴ Over dit laatste valt te discussiëren, en dat wordt dan ook met regelmaat gedaan. Omdat Amsterdamse Monumenten geen individueel onderzoek betreft zal ik echter niet verder ingaan op dit debat.

Zeker met de komst van het internet bestaat publieksgeschiedenis niet langer alleen uit geschiedenis voor het publiek, maar ook dóór het publiek. Het is een medium waar dankbaar gebruik van wordt gemaakt. Vooral voor culturele en historische instellingen biedt Web 2.0 namelijk de mogelijkheid om leken te betrekken bij historisch onderzoek. De online projecten schieten dan ook als paddenstoelen uit de grond.

2.2.1 Een *participatory historical culture*

Toen *public history* in de jaren '70 ontstond was er dus voornamelijk sprake van eenrichtingsverkeer. De historicus betrok het publiek wel bij zijn of haar onderzoek, maar vooral in de vorm van publicaties vóór de leek. Nu, zeker met de komst van het internet en de grootschalige digitalisering van de maatschappij, is er ruimte voor een daadwerkelijke dialoog.¹⁵ Deze dialoog kan gezien worden als de *participatory historical culture* waar David Thelen en Jorma Kalela voor pleiten.

Rosenzweig en Thelen publiceerden in 1998 het boek *The Presence of the Past* waarin ze tot de conclusie kwamen dat, in tegenstelling tot wat veel historici dachten, Amerikanen ontzettend veel aan geschiedenis bleken te doen en erin geïnteresseerd zijn. Het is alleen het soort geschiedenis waar academici en leken zich mee bezighouden dat verschilt.¹⁶ Het boek heeft dan ook veel discussies over de relatie tussen academicus en publiek gestimuleerd en is belangrijk geweest bij de vorming van de publieksgeschiedenis zoals we het nu kennen – waar het publiek zelf ook input kan en mag leveren.

Zoals in de inleiding genoemd, is de term *participatory historical culture* afkomstig van David Thelen. Naar aanleiding van het bovengenoemde onderzoek, pleit Thelen voor de vorming van

¹¹ John Tosh, 'Public History, Civic Engagement and the Historical Profession in Britain', *History* 99 (2014) 335, 191-212, aldaar 193.

¹² Ibidem. 192.

¹³ Ibidem. 193.

¹⁴ Ibidem. 194.

¹⁵ Foster, 'Online and Plugged In?', 8.

¹⁶ David Thelen, 'Aftershoughts. David Thelen: A Participatory Historical Culture', in: Roy Rosenzweig en David Thelen, *The Presence of the Past. Popular Uses of History in American Life* (New York 1998) 190-208.

participatory historical cultures. Nu voor hem duidelijk is dat mensen in hun dagelijks leven ook met het verleden bezig zijn, wil hij als historicus de gewone man bij zijn werk betrekken. Thelen definieert zijn *participatory historical culture* als “... a culture in which using the past could be treated as a shared human experience and opportunity for understanding, rather than a ground for division and suspicion.”.¹⁷ Voor hem is deze cultuur dus een manier om de academie en het publiek samen te brengen. Hij had een alomvattende cultuur voor ogen waarin de omgang met het verleden, op welke manier dan ook, als gedeelde menselijke ervaring wordt geaccepteerd. De omgang met het verleden is volgens hem even normaal als ademen¹⁸ en historici zouden hun publiek dan ook bij de geschiedwetenschappen moeten betrekken. Iedereen doet immers aan geschiedenis.

De cultuur die Thelen voor ogen had is wellicht iets te groot om realistisch te zijn, maar per project waar burgers bij betrokken worden kan er zeker sprake zijn van een kleine, afgebakende cultuur. Actieve gebruikers kennen elkaar, er wordt een bepaald jargon gebruikt en wetenschapper en burger gaan er echt samen aan de slag.

Het idee van Thelen is echter erg idealistisch en in de praktijk komen er dan ook een aantal problemen kijken bij de creatie van een *participatory historical culture*. Verschillende (publieks)historici hebben zich al gebogen over de vraag welke rol ze aan moeten nemen in de samenwerking met het publiek en hoe ze om moeten gaan met de *shared historical authority*, die inherent is aan een *participatory historical culture*. Een eenduidig antwoord hierop is nog niet te geven, en zal misschien ook nooit te geven zijn. Wel bestaan er drie verschillende standpunten – zij het niet strikt van elkaar gescheiden – omtrent de rol van de historicus in relatie tot het publiek.

2.2.2 De verhouding tussen historicus en leek

In 1990 introduceerde Michael Frisch de term ‘*shared authority*’ in het wetenschappelijk historische debat om een voor hem ideale wijze van geschiedschrijving te omschrijven.¹⁹ De historicus en het publiek werkten in de net opgekomen *oral history* nauw samen en deelden hierin de zeggenschap over het verleden. Frisch’ ideeën over de gelijkwaardige samenwerking tussen historici en leken werden gedurende de jaren ’90 zeer invloedrijk en hebben in grote mate bijgedragen aan de positieve ontwikkeling van de publieksgeschiedenis.²⁰ Het concept van *shared authority* is echter niet zonder problemen. Vragen over in hoeverre je als academicus de controle moet of kunt loslaten hebben altijd een rol gespeeld, en deze kwestie is met de komst van Web 2.0 voor publiekshistorici alleen maar groter geworden.²¹

Zoals Meg Foster stelt, biedt het interactieve Web 2.0 veel kansen, maar ook veel uitdagingen: “While it may facilitate more open, democratic history making, the internet simultaneously raises questions about gatekeeping, authority and who has the right to speak for the past”.²² Foster noemt hier de belangrijkste kwestie binnen de (digitale) publieksgeschiedenis, die ook bij Amsterdamse Monumenten een grote rol speelt. Wie heeft het juiste standpunt wanneer ideeën botsen? Moet je als historicus ingrijpen als je foutieve uitspraken over het verleden tegenkomt? En wat is überhaupt nog het nut van een academische opleiding wanneer iedereen zonder verdere controle aan geschiedenis zou kunnen doen?

¹⁷ Ibidem. 190.

¹⁸ Ibidem.

¹⁹ Michael Frisch, *A Shared Authority. Essays on the Craft and Meaning of Oral and Public History* (New York 1990).

²⁰ Foster, ‘Online and Plugged In?’, 4.

²¹ Ibidem.

²² Ibidem. 2.

De inhoud van de term publieksgeschiedenis is al omstreden, maar dit geldt zo mogelijk nog meer voor de definitie van een publiekshistoricus.²³ Ik onderscheid drie types publiekshistorici, hoewel deze in de praktijk in elkaar kunnen overlopen.²⁴ De type 1 historicus is academisch geschoold en levert producten af voor het publiek. Dit is bijvoorbeeld in de vorm van een boek, tentoonstelling of lezing. Type 2 is ook academisch geschoold, maar werkt samen met het publiek aan een onderzoek – dit is vaak het geval bij historische *citizen science*-projecten. Het laatste type publiekshistoricus, type 3, is een amateur die zonder academische opleiding bezig is met historisch onderzoek. Volgens de definitie van Tosh zou deze niet onder het label ‘publieksgeschiedenis’ vallen, maar mijns inziens is dit juist een van de belangrijkste vormen van publieksparticipatie in de geschiedwetenschappen. Hier wordt echt vanuit het publiek een bijdrage geleverd aan de wetenschap.

In het veld komen deze verschillende verhoudingen tussen historicus en leek middels verschillende historici tot uiting, allemaal met hun eigen ideeën over *shared authority*. Uiteraard zijn er historici die zich ver houden van de publieksgeschiedenis en zich enkel focussen op academische debatten, zoals Peter Mandler. Mandler gelooft dat de geschiedwetenschappen bewaakt moeten worden tegen “...politicians, [...] the immediate demands of the market-place, [...] the day-to-day dictates of journalism and the mass media”.²⁵ Niet-historici, waaronder ook de ‘leek van Winter’,²⁶ mogen zich van hem dus niet mengen in het historische debat. Tegenwoordig heeft deze instelling echter steeds minder aanhang,²⁷ al wil dat nog niet zeggen dat de tegenstanders van Mandler allemaal fanatiek aan *public history* doen.

John Tosh is al een aantal keer voorbij gekomen. Hoewel hij op zich een voorstander is van publieksgeschiedenis – volgens zijn definitie – stelt hij wel dat een professionele historicus onafhankelijk behoort te werken en dat dit niet mogelijk is wanneer het publiek ook inbreng heeft.²⁸ Het is in zijn woorden “...historical writing which addresses a general readership with the intention of fuelling public debate: in short, a history for citizens”.²⁹ Het publiek moet dus zeker betrokken worden bij het historische debat, maar heeft hier in Tosh’ ogen geen inbreng in. In deze vorm van *public history* is er dan ook geen sprake van *shared historical authority*; het verhaal over het verleden komt geheel van de historicus. Daarmee classificeert Tosh als een publiekshistoricus type 1; geschiedenis vóór het publiek.

Wanneer het publiek en de historicus wel samenwerken, zoals bij het tweede type het geval is, zijn er verschillende posities die de academicus kan innemen ten opzichte van het publiek en daarmee verschillende vormen van *shared authority*. Leslie Madsen-Brooks schrijft over de mythe die online is ontstaan omtrent *black confederate soldiers*, mede doordat niet-historici zich middels het democratische Web 2.0 kunnen mengen in historische verhalen. Madsen-Brooks beschrijft het dilemma dat ontstaat bij de historicus wanneer onjuiste historische feiten een eigen leven gaan

²³ Tosh, ‘Public History’, 194.

²⁴ De drie types zijn vrij gebaseerd op het onderscheid dat dr. Hendrik Henrichs maakt, met type 1 als academicus die voor de academie werkt (die in mijn ogen geen publiekshistoricus is), type 2 als de academicus die voor het publiek werkt en type 3 als de academicus die met het publiek werkt.

²⁵ Peter Mandler, ‘The responsibility of the historian’, in: H. Jones, K. Ostberg en N. Randerad (red.), *Contemporary History on Trial. Europe since 1989 and the Role of the Expert Historian* (Manchester 2007) 12-26, aldaar 21.

²⁶ Zie voetnoot 2.

²⁷ Tosh, ‘Public History’, 206.

²⁸ John Tosh, *Why history matters* (Basingstoke 2008) 102-103.

²⁹ *Ibidem*. 103.

leiden. Hoe kun je ingrijpen wanneer een mythe eenmaal online staat? Ze stelt dat om mythes als deze tegen te gaan, academici moeten optreden als *'guide on the side'*.³⁰ Iemand die de deelname van anderen in het historiografisch proces stimuleert en richting geeft, zonder als alwetende academicus op te treden. In deze vorm van *shared authority* binnen een *participatory historical culture* zijn het dus niet de historici die het voortouw nemen, maar het publiek.

Waar de *guide on the side* vooral een sturende rol heeft, kan een academicus er ook voor kiezen om meer controle te hebben wanneer hij of zij samenwerkt met amateurs. Hilda Kean noemt het principe van *gatekeeping*, waarbij je als historicus 'de poort' bewaakt voordat informatie de wijde wereld in gaat.³¹ Kennis geproduceerd door leken, eventueel in samenwerking met een academicus, wordt in dit principe nog door de laatste gecontroleerd. Zo werken historici en amateurs wel samen, maar is het uiteindelijk de historicus die het laatste woord heeft.

Een laatste vorm van *shared historical authority* presenteert de historicus in de rol van scheidsrechter. Jorma Kalela is een groot voorstander van de vorming van *participatory historical cultures*, maar benadrukt ook dat 'geschiedenis' iets anders betekent voor historici dan voor de gewone man.³² In een samenwerking tussen deze twee is het dan ook taak voor de historicus om de geschiedenis uit het publiek serieus te nemen, zonder de waarde van het historisch vakmanschap te ondermijnen.³³ "It is the historian's responsibility to highlight inaccuracies in existing knowledge as well as to draw attention to unreasonable or unfounded likes or dislikes of aspects of the past in public and popular histories"³⁴ zo betoogt Kalela. De historicus als scheidsrechter dus. Juist omdat de geschiedenis van niemand is, en dus van iedereen, zou de expert deze rol moeten aannemen.³⁵ Al deze rollen zijn vormen van de type 2 publiekshistoricus, zij het in sterkere (scheidsrechter) of zwakkere (*guide on the side*) vorm.

In de verhouding tussen de historicus en de amateur maakt Kalela onderscheid tussen de *soundness* en de *meaningfulness* van kennis. *Soundness* wil ik hier vertalen als de kwaliteit van historische informatie, terwijl *meaningfulness* over de betekenis ervan gaat.³⁶ Wat Kalela hiermee bedoelt is dat de historicus als taak heeft om te zorgen dat de kennis die geproduceerd wordt betrouwbaar is, maar dat het aan het publiek is om er betekenis aan te geven. Hier haalt hij ook het principe van *double truthfulness* aan.³⁷ Aan de ene kant moet de historicus recht doen aan het verleden, maar aan de andere kant moet de geschiedenis ook iets betekenen voor de mensen in het heden. Er is dus niet één ware versie van de geschiedenis. De betekenis die het hedendaagse publiek eraan geeft kan dan ook in contrast staan met wat de historicus origineel bedoelde, maar, zo vindt Kalela, de historicus mag alleen als scheidsrechter optreden wanneer de kwaliteit van de kennis ter discussie staat.³⁸

³⁰ Leslie Madsen-Brooks, "'I Nevertheless Am a Historian': Digital Practice and Malpractice around Black Confederate Soldiers", in: Jack Dougherty en Kristen Nawrotzki (red.), *Writing History in the Digital Age* (Michigan 2015) 49-63, aldaar 60.

³¹ Hilda Kean, 'Introduction', *Public History Review* 18 (2011) 1-11, aldaar 7.

³² Kalela, *Making history*, ix.

³³ Ibidem. 20.

³⁴ Ibidem. 19.

³⁵ Ibidem. 33.

³⁶ Ibidem. 43.

³⁷ Ibidem. 43-45.

³⁸ Ibidem. 36.

Binnen een *participatory historical culture* werken academici samen met het publiek aan een historisch project en is er daarmee automatisch sprake van *shared authority*. De kwestie van *shared historical authority* is echter niet onomstreden en kan op verschillende wijzen gestalte krijgen. De type 2 historicus kan optreden als *guide on the side*, als *gatekeeper* of als scheidsrechter – drie aan elkaar verwante rollen. De *guide on the side* stuurt deelnemers gedurende het proces, maar is er zelf niet actief in aanwezig. De scheidsrechter mengt zich juist wel actief terwijl de *gatekeeper* alleen naar het eindproduct kijkt. Elke type 2 publiekshistoricus wil de geschiedenis dus populariseren, maar niet volledig de controle uit handen geven.

Uit het bovenstaande kan voor het analyseren van Amsterdamse Monumenten als *participatory historical culture* een aantal criteria opgesteld worden waar ik op zal letten. Ten eerste is er uiteraard het soort participatie: van welke soort *citizen science* is er sprake? Maar ook: hoe hecht is de relatie tussen de deelnemers onderling en met de organisatie? Daarnaast gebruik ik het onderscheid in type 2 publiekshistorici om de rol van de academici binnen dit project te duiden. Hiervoor is het uiteraard ook van belang om te onderzoeken op welke wijze er gezag wordt uitgeoefend en vooral ook door wie. Welke controlemechanismen zijn er bijvoorbeeld om de kwaliteit van de informatie te garanderen? En welke keuzes heeft de organisatie gemaakt ten aanzien hiervan?

Voor ik echter inga op hoe de *participatory historical culture* vorm krijgt in Amsterdamse Monumenten en hoe hier wordt omgegaan met *shared authority*, zal ik in het volgende hoofdstuk eerst de achtergrond en context van het project uiteenzetten.

3 Amsterdamse Monumenten

Twee jaar geleden heeft het stadsarchief Amsterdam in samenwerking met het Bureau Monumenten en Archeologie (hierna: BMA) en Picturae het project 'Amsterdamse Monumenten' opgestart. In dit project wordt vrijwilligers gevraagd om historische foto's van Amsterdamse panden te classificeren om ze in het online archief van de eerste twee instellingen vindbaar te maken. Geheel in lijn met de digitaliserende maatschappij, staat Amsterdamse Monumenten op twee websites vermeld. Eén voor *citizen science* - Iedereen Wetenschapper - en één voor historische indexeringsprojecten - VeleHanden.³⁹ Voordat ik inga op de *participatory historical culture* rondom Amsterdamse Monumenten, is het de moeite waard om even te kijken naar het wat en waarom van deze websites. Dit scheidt niet alleen een context voor Amsterdamse Monumenten, maar laat ook meteen vormen van praktische uitwerkingen van *citizen science* en publieksgeschiedenis zien, wat meer inzicht geeft in deze fenomenen.

3.1 Iedereen Wetenschapper

Burgers betrekken bij de wetenschap is niet voorbehouden aan de geschiedenis. Binnen de academische wereld is *citizen science*, of burgerwetenschap, al veel langer een begrip, al heeft het pas het laatste decennium een vlucht genomen. Net als bij publieksgeschiedenis was dit met name een gevolg van de ontwikkelende digitale technologieën en de opkomst van *social media*. Projecten waar deelnemers uit de maatschappij werden gezocht, kunnen nu veel makkelijker verspreid worden en het is voor het publiek ook een stuk laagdrempeliger geworden om aan dergelijke projecten mee te doen. Toen bleek dat *citizen science* potentie had, ontstonden er al snel vele verzamelwebsites: websites waarop verschillende *citizen science*-projecten gebundeld worden.⁴⁰ In 2014 sloegen de Jonge Vlaamse Academie en het populairwetenschappelijke tijdschrift Eos de handen ineen en ontwikkelden een platform voor Nederlandstalige *citizen science*-projecten: Iedereen Wetenschapper. Het doel hiervan was om alle Nederlandstalige *citizen science*-projecten op één plek te bundelen en daar ook een platform voor onderzoekers te maken met tips en informatie over *citizen science*.⁴¹ De website bleek zo'n groot succes te zijn dat Eos in november 2015 een nieuwe versie online heeft gezet.⁴²

Puzzelen met DNA

Bouw je eigen genoom

IK DOE MEE

game

Beschrijf foto's van monumenten

Duik in historisch Amsterdam

IK DOE MEE

digitaliseren.Nederland

Help Alzheimeronderzoek met je geheugen

Hoe fit is jouw brein?

IK DOE MEE

test

Screenshot van www.iedereenwetenschapper.nl (9 juni 2016)

³⁹ <http://iedereenwetenschapper.be/projects/duik-historisch-amsterdam> en https://velehanden.nl/projecten/bekijk/details/project/amsterdam_tagging.

⁴⁰ Zie bijvoorbeeld www.scistarter.com en www.zooniverse.org.

⁴¹ Soen en Huysen (red.), *Citizen Science in Vlaanderen*, 35.

⁴² *Ibidem*. 36.

Iedereen Wetenschapper is een online platform, aangevuld met *social media* kanalen, korte artikelen op de website van Eos en aankondigingen van projecten in de fysieke bladen.⁴³ Het doel van de website is “...wetenschap en maatschappij dichterbij elkaar brengen door mensen te motiveren om deel te nemen aan wetenschappelijk onderzoek en wetenschappers enthousiast te maken om met niet-experts samen te werken”.⁴⁴ Eos en de Jonge Vlaamse Academie streven er met Iedereen Wetenschapper dus naar om *citizen science* op de kaart te zetten en hier zowel burgers als wetenschappers voor te enthousiasmeren.

Op Iedereen Wetenschapper staan overwegend Nederlandstalige *citizen science*-projecten, al zijn er ook een aantal internationale onderzoeken te vinden. De projecten lopen uiteen van sterrenstelsels omschrijven tot slaaponderzoek, en dus ook Amsterdamse Monumenten. Via het platform kunnen burgers aangeven mee te willen doen aan een bepaald project, waarna ze worden doorgestuurd naar de website of app van dat project. Op een aparte pagina is voor onderzoekers achtergrondinformatie te vinden over de projecten, de andere wetenschappers en *citizen science* in het algemeen. Op het moment van schrijven, staan er bijna 80 projecten op Iedereen Wetenschapper, waar een kleine 1600 deelnemers zich voor hebben ingeschreven.

Hoewel er dus een zeer grote groep van wetenschappers samenwerkt met een nog grotere groep burgers, worden er op Iedereen Wetenschapper geen debatten omtrent *shared authority* gevoerd. Wel zijn er op de onderzoekerspagina verschillende artikelen gepubliceerd met tips voor het opzetten van *citizen science*-projecten en interviews met onderzoekers die dit reeds gedaan hebben.⁴⁵ Hieruit komt met name naar voren dat het belangrijk is om goed met deelnemers te communiceren en ze te vertrouwen. Dit vertrouwen is mogelijk door de goede communicatie; hierdoor ben je als organisatie op de hoogte van hoe het project verloopt en kun je de deelnemers vooraf duidelijke instructies geven. Als wetenschapper ken je het publiek zo de ruimte geven om het laatste woord te hebben.

3.2 VeleHanden

Waar Iedereen Wetenschapper een platform voor *citizen science* is en dus projecten uit een grote verscheidenheid aan wetenschappelijke hoeken bevat, is VeleHanden, de andere website waar Amsterdamse Monumenten op staat, specifiek gericht op historische projecten.

VeleHanden is ontstaan in oktober 2011 op initiatief van stadsarchief Amsterdam. Met de vele ontwikkelingen op digitaal gebied, verandert de manier waarop mensen informatie zoeken. Informatieaanbieders, zoals het stadsarchief, zoeken dan ook nieuwe methodes om hun gegevens te presenteren. Voor het stadsarchief Amsterdam werd dit VeleHanden. Informatie wordt tegenwoordig grotendeels digitaal gezocht, dus moest er een platform komen waar de data ook daadwerkelijk online vindbaar is. Voor VeleHanden ging het stadsarchief een samenwerking aan met Picturae, dat verantwoordelijk was voor de technische kant van de website. Op VeleHanden kunnen instellingen als het ware ruimte huren voor hun project, en kunnen burgers zich inschrijven om aan projecten deel te nemen.

De projecten die op VeleHanden te vinden zijn, kunnen worden onderverdeeld in vier types: indexeren, koppelen, beeldselectie en *tagging*.⁴⁶ Bij alle projecten zijn er historische documenten, zij het in beeld of tekst, die gedigitaliseerd moeten worden. Om dit proces in goede banen te leiden en

⁴³ Ibidem.

⁴⁴ Zie <http://iedereenwetenschapper.be/over-ons/>

⁴⁵ Zie <http://www.iedereenwetenschapper.be/voor-onderzoekers>

⁴⁶ Zie <https://velehanden.nl/Inhoud/paginas/index/id/instellingenpagina>

er ook voor te zorgen dat alle invoer er hetzelfde uitziet, werkt VeleHanden met bepaalde kaders. Bij een project worden altijd hele duidelijke invoerinstruaties gegeven, en over het algemeen worden er gesloten vragen gesteld over de inhoud van de te digitaliseren documenten.

Om er zeker van te zijn dat de invoer klopt, is er bij alle projecten een controlemechanisme. Een scan van een document wordt altijd aan twee personen uitgedeeld en de verschillen tussen de invoer van deze personen worden voor een derde vrijwilliger, de controleur, gemarkeerd. Zo kan deze laatste makkelijk zien waar de transcripties verschillen en een keuze maken voor de juiste invoer. Controleurs bij VeleHanden zijn vrijwilligers die door de organisatie benaderd zijn. Wanneer iemand een bepaald aantal scans heeft gedigitaliseerd krijgt de organisatie hier een melding van en kan deze persoon, na een korte check of ze goed invoeren, worden gevraagd als controleur. Bij VeleHanden liggen de projecten dus vrijwel geheel in handen van enthousiaste burgers, en vertrouwt de organiserende instelling erop dat er goed werk geleverd wordt.

Om deelnemers aan VeleHanden te motiveren en te belonen, is er binnen het platform een puntensysteem in werking. Per ingevoerde scan verdient een vrijwilliger twee punten, en nog eens twee wanneer de scan gecontroleerd is. De punten kunnen worden ingeruild voor bijvoorbeeld gratis toegang tot een tentoonstelling, boeken of historische foto's. Dit is geheel afhankelijk van het project.

Op 22 september 2014 is Amsterdamse Monumenten online gegaan op VeleHanden. Dit was destijds een nieuw type project, omdat het om foto's gaat en niet om teksten, maar het sloeg al direct goed aan.

Screenshot van www.velehanden.nl (9 juni 2016)

3.3 Het project

Amsterdamse Monumenten is zowel een *citizen science*-project als een publiekshistorisch project. De gewone burger kan namelijk bijdragen aan wetenschappelijk historisch onderzoek, en wordt hierbij zeer serieus genomen. Het feit dat dit project geheel digitaal is en gebruik maakt van de interactiviteit die het internet biedt, maakt dat het deel uitmaakt van Web 2.0. De digitalisering van de samenleving heeft er niet alleen voor gezorgd dat analoge documenten online doorzoekbaar gemaakt moeten worden, maar geeft ook de mogelijkheid om dit op een democratische wijze te realiseren. Amsterdamse Monumenten is een samenwerking tussen het stadsarchief Amsterdam en het BMA, maar zou niet kunnen bestaan zonder de inzet van de ruim 300 vrijwilligers.

Het doel van Amsterdamse Monumenten is om tienduizenden fotonegatieven online doorzoekbaar te maken. De negatievencollectie van het BMA, die meer dan 50.000 negatieven bevat, is in 2014 overgedragen aan het stadsarchief Amsterdam. Om inzicht te krijgen in deze collectie heeft het stadsarchief de negatieven ingescand en in de online archiefbank gezet. Hoewel de foto's hiermee zichtbaar werden, was de collectie nog niet doorzoekbaar. Het digitaliseren van alle foto's en bijbehorende gegevens is een erg tijdrovende en dure taak, dus besloten BMA en het stadsarchief om hier vrijwilligers voor in te schakelen. Uit alle negatieven heeft het BMA voor VeleHanden een selectie gemaakt, en het stadsarchief heeft vervolgens een format voor de website ontwikkeld. De selectie van het BMA is gebaseerd op de foto's die voor hen belangrijk zijn voor onderzoek of eventuele toekomstige publicaties. De doelstelling van het BMA is namelijk om een kenniscentrum te zijn voor het Amsterdams Erfgoed, alsook om dit te behouden en beschermen. Zodoende is er een representatieve selectie gemaakt van Amsterdamse panden die als monument zijn aangemerkt of ooit voor die status in aanmerking kwamen. De beschrijvingen die de deelnemers van de negatieven maken komen dan ook zowel in het afgesloten systeem van het BMA terecht als in de openbare beeldbank van het stadsarchief.

Het format dat het stadsarchief heeft ontwikkeld voor VeleHanden om het project in goede banen te leiden bestaat uit zeven stappen, die ik hieronder zal beschrijven. Om aan het project mee te kunnen doen is een account bij VeleHanden verplicht. Ik heb dan ook zelf een account aangemaakt en de stappen doorlopen om inzicht te krijgen in hoe Amsterdamse Monumenten opgezet is.

Wanneer op 'meedoen met dit project' wordt geklikt, verschijnt er een pop-up venster waarin de deelnemer gevraagd wordt om de invoerinstructies te lezen. Dit is een negen pagina's groot bestand waar elke stap uitgebreid omschreven staat met tips voor het identificeren van de panden op de negatieven. Het is voor mijn onderzoek niet nodig om een dergelijke uitgebreide handleiding te geven, maar om een idee te krijgen wat het project inhoudt zal ik wel even kort alle stappen doorlopen.

Stap 1: Wat ziet u? Hier zien deelnemers voor het eerst de scan en geven ze door middel van een meerkeuze menu aan wat zich op het negatief bevindt. Dit kan bijvoorbeeld een gevel, een constructie of een interieur zijn.

Stap 2: Welk adres is dit? Deze stap geeft over het algemeen het meeste gepuzzel, omdat het adres via GoogleMaps of een andere website opgezocht moet worden. De informatie onder de foto geeft vaak al wel aan in welke buurt of straat het pand staat.

Stap 3: Weet u de naam van het object? Wederom krijgen deelnemers een meerkeuzemenu te zien, waarin ze uit verschillende bekende (bij)namen kunnen kiezen. Als de naam van het gebouw er niet tussen staat, is er ook de mogelijkheid om zelf iets in te voeren.

Stap 4: Wie is de fotograaf? De negatieven uit de collectie van het BMA zijn allemaal afkomstig van fotografen die bij de instelling in dienst waren. Om deze reden kan ook hier gewerkt worden met meerkeuze-antwoorden. De naam van de fotograaf is vaak onder de scan aangegeven.

Stap 5: In welk jaar is de foto gemaakt? Deze stap spreekt vrij voor zich – de informatie hiervoor kan ook onder de afbeelding gevonden worden.

Stap 6: Welke beschrijving zou u deze foto geven? In de zesde en vrijwel laatste stap geven deelnemers een korte samenvatting van alle informatie die ze in de voorgaande stappen over het negatief verzameld hebben. In maximaal 60 woorden wordt hier de hele scan nog eens beschreven.

Stap 7: Afronden. Het laatste scherm geeft een overzicht van alle informatie die de deelnemer heeft ingevoerd. Wanneer hiermee akkoord wordt gegaan, is het indexeren van het negatief compleet en wordt deze naar de controleur gestuurd.

Net als bij alle projecten op VeleHanden verdienen deelnemers met het invoeren van een scan twee punten, en na controle nog eens twee. Naast eenzelfde controle als bij alle projecten, is er ter begeleiding bij de antwoorden het bovenstaande stappenplan gemaakt. Voor de controle is er wel een enigszins andere aanpak dan bij de meeste VeleHanden-projecten. De controleurs zijn door de organisatie zelf benaderd en zijn daarmee mensen waarvan het stadsarchief weet dat ze affiniteit hebben met de stad Amsterdam en het onderwerp. Deze achtergrond was voor het stadsarchief gewenst, omdat het controleren van de invoer een net iets preciezer en veeleisender taak is dan bij de transcripties van oude teksten. De controleurs werken als het ware van achter naar voren door de stappen heen. Ze krijgen eerst een overzicht van alle ingevoerde gegevens te zien – zoals de foto's dus omschreven zijn door twee onafhankelijke deelnemers – en kunnen deze wanneer nodig verbeteren in een eerdere stap. Een voorbeeld is wanneer een controleur erachter komt dat een monument zich op een andere plek in de stad bevindt dan door een deelnemer is aangegeven, en hij of zij dit moet aanpassen bij stap 2.

Het belangrijkste doel van Amsterdamse Monumenten is het doorzoekbaar maken van het beeldarchief van het stadsarchief Amsterdam. De stappen binnen het project op VeleHanden zijn er dan ook op gericht om de informatie die nodig is bij het doorzoeken van een archief naar boven te halen.

Over Amsterdamse Monumenten kunnen we spreken als een *participatory historical culture*. Deelnemers, het publiek, werken samen en met historici (het stadsarchief Amsterdam) aan een project om het verleden te ontsluiten. Om te onderzoeken hoe de *participatory historical culture* vorm krijgt en tegen welke problemen van *shared authority* de organisatie en de deelnemers aanlopen heb ik gesprekken met ze gevoerd dan wel vragenlijsten uitgedeeld. De antwoorden hierop zullen in het volgende hoofdstuk besproken worden.

4 *Sharing authority* in wisselend perspectief

Om erachter te komen hoe de *participatory historical culture* van Amsterdamse Monumenten vorm krijgt, heb ik zowel aan de organisatie – het stadsarchief Amsterdam – als aan de deelnemers vragen gesteld omtrent hun opvattingen en ervaringen. Bij het stadsarchief sprak ik met Nelleke van Zeeland, één van de coördinatoren en medeoprichters van het project. Omdat deelname aan Amsterdamse Monumenten op anonieme basis gebeurt, was het voor mij niet mogelijk om de participanten rechtstreeks te benaderen. Nelleke was zo aardig om de door mij opgestelde vragenlijst (zie bijlage III) naar alle vrijwilligers van het afgelopen jaar te mailen; ik heb hier van negen personen respons op gehad. Ik geloof dat ondanks dit kleine aantal de visies van deze deelnemers op het project en de organisatie bruikbaar zijn, omdat ze zeer uiteenlopende posities innamen ten opzichte van de gecreëerde *participatory historical culture* en de hiermee gepaard gaande *shared authority*. Daarnaast kan dit onderzoek gezien worden als een pilotstudie, een onderdeel van groter onderzoek naar *participatory (historical) cultures in citizen science*.

4.1 Het stadsarchief Amsterdam

Amsterdamse Monumenten is opgezet om de beeldbank van het stadsarchief doorzoekbaar te maken. De organisatie heeft er hierbij voor gekozen om in samenwerking met het publiek de negatievencollectie te digitaliseren omdat dit sneller en goedkoper is dan wanneer er niet een dergelijke grote groep vrijwilligers bij betrokken wordt. Amsterdamse Monumenten is niet opgezet voor een specifiek onderzoek, maar echt voor het indexeren van de 50.000 foto's. Daar moet wel bij vermeld worden dat, zoals Nelleke vertelde, het niet altijd zichtbaar is wat er met de ingevoerde scans gedaan wordt. De beeldbank kan wel degelijk dienen als een startpunt voor historisch onderzoek of museale tentoonstellingen, alleen heeft het stadsarchief hier geen zicht op.

Voor het digitaliseren van de negatievencollectie is nooit een andere optie overwogen naast het inschakelen van de *crowd*. Doordat VeleHanden een platform is van het stadsarchief kijkt Nelleke altijd met een *citizen science*-bril naar de collecties van het stadsarchief: is dit interessant voor een breed publiek en hoe kunnen we het dan als project op VeleHanden zetten? Een andere belangrijke reden dat er nooit twijfel was over het gebruik van VeleHanden voor Amsterdamse Monumenten is dat er vanuit de organisatie ontzettend veel vertrouwen is in de vrijwilligers. “Mijn ervaring is sowieso dat die vrijwilligers gewoon super consciëntieus zijn en het heel erg graag goed willen doen...”⁴⁷ Precies omdat medewerking op vrijwillige basis gebeurt, is de motivatie om goed werk af te leveren extra hoog, zegt Nelleke. Ze heeft in de afgelopen vijf jaar dan ook nog nooit meegemaakt dat iemand onzin invulde.

Uiteraard is er in Amsterdamse Monumenten wel een controlemechanisme geïntegreerd, zoals bij alle projecten op VeleHanden. Deze controle wordt echter ook geheel door vrijwilligers gedaan en er is geen ‘eindcontrole’ door de organisatie. De controleurs kunnen deelnemers ‘rapporteren’ wanneer er ernstige fouten worden gemaakt, maar zoals Nelleke aangaf heeft ze hier in het bestaan van VeleHanden nooit een bericht van gehad. Van *gatekeeping* is bij Amsterdamse Monumenten dan ook geen sprake. Dat betekent niet dat het stadsarchief geen greep wil houden op de output; de controleurs zijn gevormd uit een kern van vaste en ervaren deelnemers die door Nelleke en haar collega's zelf benaderd zijn. Dit zijn mensen waar het stadsarchief bekend mee is en waarvan Nelleke weet dat ze goed werk afleveren.

⁴⁷ Bijlage II: Interview Nelleke van Zeeland (stadsarchief Amsterdam), 33.

Over het algemeen blijven de vrijwilligers op VeleHanden en dus ook bij Amsterdamse Monumenten echter anoniem. Er is een fysieke bijeenkomst geweest in april, maar doorgaans werken mensen toch in hun eentje vanuit huis – dit maakt het volgens Nelleke ook zo laagdrempelig om mee te doen.

Dat het stadsarchief niet als *gatekeeper* optreedt betekent niet dat ze helemaal geen controle hebben over de invoer. De zeven stappen die deelnemers moeten doorlopen bij het omschrijven van een scan geven een duidelijke structuur voor de invoer aan. De organisatie heeft volgens Nelleke voor dit vaste stramien van vragen gekozen omdat ze denkt dat vrijwilligers sterk het gevoel nodig hebben dat ze het goed of fout kunnen doen. Met de opgestelde stappen worden ze hierin begeleid. Met specifieke vragen zijn de antwoorden meer afgebakend en hebben deelnemers meer het idee dat ze iets nuttigs bijdragen. Bovendien is de structuur ook handig voor het stadsarchief zelf, dat de data zo gemakkelijk kan verwerken.

Voor alle projecten op VeleHanden, en dus ook Amsterdamse Monumenten, geldt dat er drie drijfveren worden onderscheiden die het publiek ertoe bewegen om vrijwilliger te worden: *pleasure*, *praise* en *profit*. Op deze drie P's, zoals ze ook wel genoemd worden, speelt het stadsarchief in wanneer een nieuw project wordt opgezet. *Pleasure* is het plezier dat aan deelname beleefd wordt; mensen vinden het leuk om foto's uit te zoeken en Amsterdamse Monumenten is voor hen een hobby of vrijetijdsbesteding. *Praise* gaat over de maatschappelijke relevantie en waardering. Vrijwilligers halen motivatie uit het gevoel dat wat zij bijdragen een breder nut dient. *Profit* tot slot betreft de concrete beloning die voor het meedoen ontvangen wordt. Bij Amsterdamse Monumenten zijn dit VeleHanden-punten en, wanneer er een grote mijlpaal is bereikt, een cadeautje of uitstapje. Als het project is afgerond zal er door de organisatie bovendien nog een feestje worden georganiseerd. Van deze drie drijfveren wordt *praise* door Nelleke als de belangrijkste aangeduid. Het plezier en de VeleHanden-punten zijn volgens haar ondergeschikt aan het gevoel van maatschappelijke bijdrage.

Als reactie op mijn vraag of ze de term 'publiekshistoricus' kent, moest Nelleke even nadenken, maar omschreef het toen als: "...iemand die geen geschiedenis heeft gestudeerd maar wel bijdraagt aan de geschiedschrijving".⁴⁸ Hiermee gaf ze aan de term duidelijk de invulling van de type 3 historicus. Na een korte uitleg van de drie types bestempelt Nelleke het stadsarchief als type 2 en de deelnemers als type 3 publiekshistorici, waarbij ze benadrukt dat deze laatsten zeker weten tot de publiekshistorici gerekend kunnen worden.⁴⁹ Nelleke zelf heeft kunstgeschiedenis gestudeerd en kan volgens mijn typologie als coördinator bij VeleHanden tot het type 2 publiekshistoricus gerekend worden. Ze stelt dat samenwerking met het publiek leidt tot resultaten waar zij of het stadsarchief afzonderlijk nooit hadden kunnen realiseren. Deze samenwerking, die ze als de kern van publieksgeschiedenis ziet, levert echter niet alleen resultaten op, maar draagt ook in grote mate bij aan de vorming van een *community*. Bij haar beschrijving van het principe van publieksgeschiedenis stelt Nelleke wel dat zij als academicus de bronnen, *tools* en waar nodig begeleiding levert, en de amateurs er tijd, inzet en kennis in stoppen. Binnen deze definitie doen historici en leken niet hetzelfde werk, en is het toch de historicus die een leidende rol aanneemt. Zoals we echter bij de drie verschillende types publiekshistorici hebben kunnen zien, heeft de academicus altijd een bepaalde relatie tot de amateur en werken ze niet op hetzelfde niveau.

Zeker door de harde kern van vrijwilligers spreekt Nelleke van een 'cultuur' bij Amsterdamse Monumenten, die we kunnen benoemen als een *participatory historical culture*. Hierin ervaart het

⁴⁸ Bijlage II, 41.

⁴⁹ Alle informatie uit deze paragraaf is afkomstig uit het interview met Nelleke van Zeeland, zie bijlage II.

stadsarchief een nauwe samenwerking met de deelnemers. Er is veel vertrouwen in de input van de vrijwilligers, maar dat betekent niet dat er geen enkele sturing wordt gegeven. Doordat de eindcontrole door deelnemers zelf gedaan wordt, hebben deze echter wel het laatste woord. Hoe wordt deze vorm van *shared authority* door de deelnemers ervaren? En hoe duiden zij de relatie met elkaar en het stadsarchief?

4.2 De deelnemers

Zoals gezegd waren de antwoorden met betrekking tot het project Amsterdamse Monumenten zeer uiteenlopend, maar er valt wel een algemeen profiel te geven van mijn negen respondenten. Hier vallen uiteraard geen generaliserende conclusies uit te trekken met betrekking tot de ruim 300 deelnemers. Wel geeft het een beeld van de mensen waar ik reactie van heb gehad en zodoende van waar mijn analyse van de *participatory historical culture* op gebaseerd is. Zonder in stereotyperingen te willen vervallen, moet toch gemeld worden dat 7/9 van mijn respondenten man is, en ze allemaal boven de 47 jaar zijn, met een gemiddelde leeftijd van 61. De beroepsgroepen van deze negen deelnemers zijn zeer divers: van radiodiagnostisch laborant tot docent kunstgeschiedenis en handelaar in scheepsbenodigdheden. De hoogst genoten opleiding is minimaal het HBO, met uitzondering van de handelaar scheepsbenodigdheden, die de middelbare handelsschool heeft afgerond. Op één na hebben alle respondenten vaker meegedaan aan historische *citizen science*-projecten. Dat betekent dat ze hun oordeel over Amsterdamse Monumenten in een bredere context kunnen plaatsen.

Tot zo ver de achtergrond van de respondenten. Als we kijken naar de redenen die door de deelnemers genoemd worden voor het meedoen, komen er drie overheersende motivaties naar voren: respondenten hebben tijd over – wellicht omdat een groot deel de pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt, maar dat is slechts speculatie – ze voelen zich op de een of andere manier verbonden met het project (via het stadsarchief of de stad Amsterdam zelf) of ze hebben simpelweg plezier in het puzzel- en uitzoekwerk. Enkele citaten uit de antwoorden:

“Leuk en nuttig tijdverdrijf”⁵⁰

“...houd van zinvolle inhoudelijke dingen die ik thuis kan doen. Heb bovendien wel speurderszin”⁵¹

“Vind het leuk om foto’s een plaats te geven”⁵²

Hoewel de meeste van mijn respondenten dus voornamelijk ‘voor de lol’ meedoen aan Amsterdamse Monumenten, voelen ze zich hierin wel degelijk serieus genomen. Het invoeren van de gegevens wordt door het stadsarchief erg gewaardeerd en naar de invoer wordt ook verder door de organisatie niet echt meer omgekeken. Wanneer het gaat over *sharing authority* is het stadsarchief dus bereid om een deel van de verantwoordelijkheid en bij de deelnemers te leggen. Er was slechts één respondent met duidelijke argumenten waarom hij zich niet serieus genomen voelde:

“Na afronding van een ander Amsterdams project juichte de coördinatrice de deelnemers toe met het gedenkwaardige *Ik hoop dat jullie nu snel veel gratis scans zullen downloaden*. Dat kwam bij mij bijzonder neerbuigend over omdat die scans slechts kunnen worden gedownload tegen betaling van

⁵⁰ Bijlage IV: Antwoorden deelnemers, 46.

⁵¹ Bijlage IV, 49.

⁵² Ibidem. 52.

geldende munt of tegen betaling van de punten die door arbeid voor Vele Handen zijn verdiend. Als men artikelen (b.v. scans) kan verwerven tegen betaling van (door arbeid of handel verkregen) geldende munt of punten.... dan zijn die artikelen NOOIT gratis!

Een kaartenproject werd recent voor de hongerige monden geworpen met *We hebben nu voor jullie een leuk project op stapel gezet*. Hallo ?????? Wat is het kerndoel: vrijwilligers een serieuze bijdrage te laten leveren aan de vastlegging van historische gegevens of om hen een vrolijke tijdpassage te bieden? Afrondend: Voel ik me serieus genomen? Neuuuu!"⁵³

Voor deze vrijwilliger voelt het duidelijk niet alsof hij en het stadsarchief zich in een gelijkwaardige relatie bevinden. Uit zijn reactie maak ik op dat hij het gevoel heeft dat er op hem neergekeken wordt, terwijl de andere deelnemers zich juist wel gewaardeerd voelden door de verkregen verantwoordelijkheid. Om meer inzicht te krijgen in de relatie tussen de deelnemers en de organisatie en de kwestie van *shared authority*, is het van belang om te weten in hoeverre de deelnemers ook daadwerkelijk de aanwezigheid van het stadsarchief ervaren bij het beschrijven van de foto's.

Over de vrijheid die binnen Amsterdamse Monumenten gevoeld wordt en de mate van aanwezigheid van de organisatie verschillen de ervaringen. Over het algemeen wordt de online terugkoppeling en (snelle) beantwoording van vragen als positieve aanwezigheid van de organisatie genoemd. In de opzet van het project voelen de deelnemers wel weinig vrijheid, maar hierbij wordt ook gemeld dat de eisen aan de invoer als terecht en wenselijk worden ervaren. Ondanks de restrictie van een stappenplan, vinden de deelnemers het erg positief dat ze kunnen meedoen waar en wanneer ze willen.

Wat betreft de communicatie onderling en met het stadsarchief zijn mijn respondenten het er unaniem over eens dat het contact met de organisatie gedurende het project sterker en beter was dan met de andere deelnemers. Op het forum wordt ook redelijk actief overlegd, maar het is met name de organisatie die hier antwoord geeft. Respondenten voelen zich dan ook allemaal of niet verbonden met organisatie of elkaar of anders duidelijk meer met het stadsarchief. De reden hiervoor kan liggen in het feit dat deelname aan Amsterdamse Monumenten anoniem gebeurt. De anonimiteit maakt het lastig om echt in contact te komen met elkaar, terwijl het stadsarchief ook per mail bereikbaar is voor vragen en of opmerkingen.

Mijn laatste vragen gingen er over in hoeverre de deelnemers zichzelf als publiekshistoricus bestempelen, waarbij ik onderscheid maakte tussen de drie verschillende types. Ter herinnering: type 1 is de academisch geschoolde historicus die producten aflevert voor het publiek, type 2 is de eveneens academisch geschoolde historicus die samen met het publiek aan een product werkt en type 3 is de persoon die zonder academische opleiding bezig is met historisch onderzoek. Het antwoord op deze vraag geeft aan hoe mijn respondenten hun relatie tot de organisatie zien en daarmee ook in hoeverre ze het gevoel hebben dat er een problematiek van *shared authority* is. De helft geeft aan zich geen publiekshistoricus te willen noemen, één persoon omschrijft dit zelfs expliciet "...te veel eer".⁵⁴ Verder zijn de meningen erg verdeeld. Slechts twee deelnemers noemen zichzelf een type 3 publiekshistoricus, zoals ik ze zou willen omschrijven, en de overige twee noemen zich respectievelijk type 1 (omdat ze kunstgeschiedenis heeft gestudeerd, in een museum heeft gewerkt en publieksboeken geschreven heeft – hoewel de typologie in dit geval dus niet op

⁵³ Ibidem. 51.

⁵⁴ Ibidem. 48.

Amsterdamse Monumenten van toepassing is) en type 2 (zonder verdere uitleg). De meningen over het zijn van een publieks- of zelfs alleen historicus zijn dus verdeeld.

Uit hun onderzoek in de jaren '90 concludeerden Rosenzweig en Thelen dat de gewone Amerikaan veel meer interesse had voor de geschiedenis dan historici destijds dachten. Uit de antwoorden op mijn vragen komt echter naar voren dat de helft van de vrijwilligers niet het gevoel heeft met geschiedenis bezig te zijn. Dit kan natuurlijk een gevolg zijn van de formulering van de vraag; Rosenzweig en Thelen vroegen bewust niet naar geschiedenis (*history*) maar naar omgang met het verleden (*the past*).⁵⁵ Waar 'geschiedenis' associaties oproept met saaie lessen op school, is 'het verleden' een veel laagdrempeliger concept. Desalniettemin is het een opvallend resultaat, net als het feit dat slechts twee van de negen respondenten zich als publiekshistoricus type 3 bestempelen; de burger zonder academisch historische achtergrond die aan geschiedenis doet. Zoals vermeld gaven verder vijf deelnemers aan zich niet te identificeren met dit label en de overige twee noemden zichzelf respectievelijk type 1 en type 2 publiekshistoricus. Hierbij moet wel vermeld worden dat deze laatsten beide een historisch-wetenschappelijke opleiding gevolgd hebben. Blijkbaar voelt in ieder geval dit publiek zich toch minder verbonden met de wetenschappelijke geschiedschrijving dan publiekshistorici graag en vaak geloven.⁵⁶

Al met al is er onder mijn respondenten dus consensus over het feit dat er weinig contact met de organisatie is en nog minder onderling. Ook zijn ze vrij eensgezind over de drie redenen om mee te doen aan Amsterdamse Monumenten: plezier in het puzzelen, tijd over of een band met het project dan wel de stad. Aan de andere kant verschillen de meningen wanneer het gaat over het bezig zijn met geschiedenis of het zijn van een publiekshistoricus. Met deze informatie en de visie van het stadsarchief in het achterhoofd, volgt op de volgende pagina's een analyse van het project Amsterdamse Monumenten als *participatory historical culture*, waarbij wordt teruggekoppeld naar de theorie uit hoofdstuk twee.

⁵⁵ Marie Bolton, *The Presence of the Past: Popular Uses of History in American Life*. By Roy Rosenzweig and David Thelen', *Pacific Historical Review* 69 (2000) 1, 97-99, aldaar 98.

⁵⁶ Alle informatie uit deze paragraaf is afkomstig uit bijlage IV.

5 Het digitale project ‘Amsterdamse Monumenten’ als *participatory historical culture*

Het historische *citizen science*-project Amsterdamse Monumenten is opgezet door het stadsarchief Amsterdam, een professionele historische instelling. Om de uit ruim 50.000 negatieven bestaande fotocollectie van Amsterdamse panden en straten doorzoekbaar te maken, en de foto's daarmee beschikbaar te maken voor toekomstig wetenschappelijk onderzoek, is via de websites VeleHanden en Iedereen Wetenschapper het publiek ingeschakeld. Via een format ontwikkeld door het stadsarchief, kunnen burgers bijdragen aan het ontsluiten van de negatievencollectie.

Wanneer burgers en wetenschappers samenwerken is er sprake van *citizen science*. In het project Amsterdamse Monumenten helpen de deelnemers met het verzamelen en verwerken van een grote hoeveelheid aan gegevens over de negatieven, dus kunnen we in termen van *citizen science* spreken van contributie. Hoewel je zou kunnen zeggen dat vrijwilligers alleen maar bijdragen, is er volgens de organisatie wel degelijk sprake van een afgesloten cultuur; een *participatory historical culture*. Hoe ziet deze cultuur eruit?

5.1 Een samenwerking tussen historici en publiek

Vanuit de organisatie is er heel veel vertrouwen in de deelnemers en de input van de vrijwilligers wordt dan ook zeker serieus genomen. Andersom hebben de deelnemers, op één na, ook het gevoel dat het stadsarchief ze serieus neemt, wat laat zien dat er sprake is van een goede samenwerking. Binnen de *participatory historical culture* wordt er met name gecommuniceerd via het forum van VeleHanden. Nelleke van Zeeland, van het stadsarchief Amsterdam, ziet dat deelnemers hier voornamelijk onderling communiceren en elkaar helpen, en houdt zich dan ook zo veel mogelijk afzijdig. Mijn respondenten ervaren de aanwezigheid van de organisatie echter met name op hetzelfde forum, waar ze op de hoogte worden gehouden van de voortgang van het project en eventuele vragen vaak snel beantwoord worden door het stadsarchief. Bij de vraag naar verbondenheid met andere deelnemers werd over het algemeen negatief geantwoord of ging het meer om een vriendschappelijke verbondenheid, en niet zo zeer het samen werken aan een project – al noemde één respondent het project wel een ‘team effort’.

5.2 De motivatie van deelnemers

In een onderzoek naar *participatory historical cultures* en de hiermee gepaard gaande kwestie van *shared authority* is het van belang om te weten wat deelnemers drijft om mee te doen en hoe de organiserende instantie de motivatie van het publiek inschat. De redenen voor mensen om mee te doen, hebben invloed op hoe de houding die de historicus aanneemt wordt ervaren.

De organisatie van Amsterdamse Monumenten stelt dat de door hen opgestelde drie P's de drijfveren van de deelnemers weergeven: *Pleasure*, *Praise* en *Profit*. Met *pleasure* wordt het plezier dat vrijwilligers aan hun taak beleven bedoeld, met *praise* het maatschappelijk nut en de waardering voor het werk, en met *profit* tot slot de concrete beloning, bij VeleHanden in de vorm van punten. *Praise* wordt door het stadsarchief als belangrijkste motivatie aangemerkt, maar zelf noemen deelnemers zelf vooral het plezier in puzzelen, hun te veel aan vrije tijd en interesse in Amsterdam als belangrijkste redenen om aan Amsterdamse Monumenten mee te doen. De maatschappelijke waardering en relevantie die bij *praise* hoort lijkt voor hen dus niet zo'n grote rol te spelen. Twee respondenten noemden wel hun bijdrage aan het doorzoekbaar maken van de beeldbank als

motivatie, waarvan één van hen als hoofdreden, maar zij specificerden vervolgens niet waarom het voor hen zo belangrijk is om foto's aan de beeldbank toe te voegen dan wel doorzoekbaar te maken.

Opmerkelijk is dat de ene respondent die aangaf zich niet serieus genomen te voelen door het stadsarchief, dit vooral wijt aan het feit dat projecten worden gepromoot als tijdverdrijf en niet als serieuze bijdrage aan de geschiedwetenschappen. Dergelijke communicatie van de organisatie staat haaks op het idee van dat *praise* de belangrijkste factor is, al is de interpretatie van oproepen en de motivatie erachter hier niet onderzocht. Wel is zeker dat voor deelnemers het project Amsterdamse Monumenten voornamelijk als leuk tijdverdrijf wordt ervaren, terwijl de organisatie een gevoel van maatschappelijk nut wil oproepen. Dit kan betekenen dat er voor in ieder geval mijn respondenten minder behoefte is aan een gelijkwaardige *shared historical authority* dan door het stadsarchief wordt ingeschat.

5.3 De rol van het stadsarchief Amsterdam

Als we kijken naar de rol die de historici, in dit geval het stadsarchief Amsterdam, aannemen ten opzichte van het publiek, de deelnemers, zien we dat er zeker voorafgaand aan de inbreng van het publiek al veel structurering is aangebracht. Het format van een stappenplan waarin op de meeste vragen uit meerkeuzeantwoorden gekozen kan worden, is volgens de organisatie niet alleen voor henzelf een hulpmiddel bij het verwerken van de data, maar geeft ook houvast voor de vrijwilligers. Inderdaad blijkt uit de antwoorden van mijn respondenten dat de gestelde eisen aan de invoer terecht en zelfs wenselijk worden gevonden. Daarnaast komt hier Kalela's *soundness*, of kwaliteit, van informatie naar voren. De kwaliteit wordt gegarandeerd door de zeven vragen die het stadsarchief als 'historicus' heeft geformuleerd.

Gesteld dat de controle van de invoer geheel aan vrijwilligers toevertrouwd maar wel vooraf en tijdens het project Amsterdamse Monumenten sturing geeft en helpt wanneer deelnemers vragen hebben, wil ik het stadsarchief de rol van *guide on the side* toebedelen. Vanaf de zijlijn zorgen ze ervoor dat het omschrijven van de negatieven goed gebeurt en dat de juiste historische informatie naar boven komt. Het stadsarchief staat niet als scheidsrechter in het veld, roepend wat goed en fout is, en van *gatekeeping* is al helemaal geen sprake, omdat de uiteindelijke producten niet meer langs de medewerkers van het stadsarchief gaan. Madsen-Brooks' omschrijving van de *guide on the side*⁵⁷ past echter perfect bij de positie die het stadsarchief Amsterdam hier aanneemt tegenover de deelnemers.

Bovengenoemde rollen zijn alleen van toepassing wanneer beide partijen als publiekshistoricus bestempeld kunnen worden – een type 2 vanuit de academie in combinatie met types 3 uit het publiek. Opvallend bij Amsterdamse Monumenten is dat de organisatie zowel zichzelf als de vrijwilligers als publiekshistoricus ziet, respectievelijk als de hiervoor genoemde types. Maar waar de organisatie overtuigd is van het feit dat de vrijwilligers publiekshistorici zijn –wat ook weer getuigt van het vertrouwen van het stadsarchief –, zijn de deelnemers zelf hier niet zo stellig in. Ruim de helft wil zichzelf geen publiekshistoricus noemen. Toch geloof ik dat de rol van *guide on the side* hier terecht is voor het stadsarchief Amsterdam wanneer het gaat over *shared authority*. Ik zie de deelnemers namelijk wel als publiekshistorici, type 3. Ze werken wellicht niet concreet mee aan een historisch onderzoek, maar ze zijn wel degelijk met het verleden bezig en maken met hun invoer een belangrijke bijdrage aan niet alleen de historische archieven, maar ook potentieel historisch

⁵⁷ Madsen-Brooks, "I Nevertheless Am a Historian", 60.

onderzoek naar monumenten in Amsterdam, fotografie uit de twintigste eeuw of een ander gerelateerd onderwerp.

5.4 Deelconclusie

In het project Amsterdamse Monumenten is er geen sprake van een *participatory historical culture* in de betekenis van Thelen, die een alomvattende cultuur voor zich zag, maar er is wel degelijk een geëngageerde groep mensen die gemotiveerd is om met de geschiedenis van Amsterdam bezig te zijn. Hoewel er dus geen overkoepelende Nederlandse of Europese cultuur is, kan over de kern van Amsterdamse Monumenten wel gesproken worden als een *participatory historical culture*. Deze cultuur krijgt zeer gestructureerd vorm. De organisatie van het project vult voor een groot deel in wat ze denkt dat mensen nodig hebben en/of prettig vinden. Denk aan de kaders die gecreëerd zijn met de zeven stappen, de gesloten vragen en de drie P's. Soms kloppen deze voorspellingen, zoals bij de gestelde kaders, die een groot deel van mijn respondenten zeer fijn bleken te vinden, maar soms ook niet, zoals bij de speculaties over de drijfveren van vrijwilligers.

Dat de *participatory historical culture* van Amsterdamse Monumenten alleen de deelnemers bevat die heel actief zijn komt doordat deze groep ook naar fysieke bijeenkomsten gaan en op het digitale forum post, en zich zodoende meer verbonden voelen met het project en de organisatie dan deelnemers die dit niet doen. Het stadsarchief doet er weinig aan om deze betrokkenheid te vergroten, omdat ze weet dat het overgrote deel van alle vrijwilligers slechts een paar scans invoert en dat de harde kern klein, maar krachtig is.

Als we kijken naar de rol van de historicus in dit geheel, in dit geval het stadsarchief Amsterdam, en in het specifiek de organisatie van het project Amsterdamse Monumenten, dan zien we dat ze moeite hebben om de deelnemers echt als gelijkwaardig te zien en te behandelen. In termen van *shared historical authority* zie ik dan ook dat de historici – het stadsarchief – enerzijds bang zijn om de grip op de materie te verliezen, en daarom onder andere een stappenplan hebben ingebouwd, maar anderzijds ook veel vrijheid geven aan de vrijwilligers, die elkaar controleren of de gegevens goed zijn ingevoerd. De respondenten zelf gaven aan de aanwezigheid van de organisatie niet heel erg te voelen, waardoor de kwestie van *shared authority* te lijkt worden opgelost middels de rol van het stadsarchief als *guide on the side*. In de voorbereiding van Amsterdamse Monumenten is er in grote mate de nodige structurering aangebracht, mede om de kwaliteit van de informatie te bewaken, maar in het project en de *participatory historical culture* zelf treedt het stadsarchief slechts als vraagbaak op, die alleen nog sturing geeft wanneer dit echt nodig is. Zo hebben de vrijwilligers het laatste woord, maar is dit al wel in grote mate gevormd voor de organisatie.

6 Conclusie

Voor deze scriptie heb ik het stadsarchief Amsterdam bezocht om hier de organisatie achter Amsterdamse Monumenten te interviewen, maar verder heb ik mijn onderzoek voornamelijk online uitgevoerd. Via Picarta vroeg ik boeken aan, sommigen las ik als E-book en artikelen downloadde ik van de website van het betreffende tijdschrift. De trend waar het stadsarchief met VeleHanden en Amsterdamse Monumenten op inspeelt kan ik dus naar eigen ervaring bevestigen; wetenschappelijk onderzoek is zich inderdaad aan het verplaatsen naar het digitale domein.

Amsterdamse Monumenten is een online project om historische foto's van gebouwen in Amsterdam te identificeren en vindbaar te maken in de Beeldbank van het stadsarchief. Deze laatste werkt hiervoor nauw samen met vrijwilligers, waardoor een *participatory historical culture* is gecreëerd. In de inleiding stelde ik de vraag: op welke wijze krijgt de *participatory historical culture* gestalte bij het *citizen science* project 'Amsterdamse Monumenten' en hoe wordt hier omgegaan met de problematiek van een *shared historical authority*? Na een gesprek met de organisatie en de antwoorden van een aantal betrokken deelnemers op mijn vragen, kan ik hier een antwoord op geven.

Amsterdamse Monumenten is een *citizen science*-project waar de deelnemers een contributie leveren aan de wetenschap. De *participatory historical culture* wordt gevormd door de vrijwilligers, die in grotere of kleinere mate een bijdrage leveren aan het project, en de coördinatoren vanuit het stadsarchief Amsterdam. Sommige deelnemers behoren tot de 'vaste kern', terwijl anderen zo nu en dan een scan invoeren. Binnen deze cultuur hebben mijn respondenten over het algemeen weinig contact met elkaar of met de organisatie – al is de communicatie met het stadsarchief wel duidelijk beter dan met andere vrijwilligers. Dit lijkt mij een gevolg van het digitale domein waarin Amsterdamse Monumenten zich bevindt. Thuis achter de computer is het heel gemakkelijk om te vergeten dat er ook andere mensen meedoen aan hetzelfde project.

Ik noemde de kwestie van *shared historical authority* als het belangrijkste struikelpunt binnen de publieksgeschiedenis. In de verhouding tussen het stadsarchief en de deelnemers blijkt dit echter helemaal geen grote rol te spelen. Gedurende het project treedt het stadsarchief als *guide on the side* op, en deelnemers vinden het prettig dat hun vragen op het forum snel en duidelijk beantwoord worden. Vooraf zijn er door de organisatie wel duidelijk kaders gesteld, zodat de kwaliteit van de kennis bewaakt wordt, maar ook hier geeft de helft van mijn respondenten aan dit alleen maar fijn en zelfs wenselijk te vinden. Al met al hoeft er binnen Amsterdamse Monumenten dus nooit gediscussieerd te worden over wiens inzicht juist is en wie het laatste woord heeft – mede dankzij de grondige voorbereidingen van het stadsarchief.

Dit onderzoek naar de *participatory historical culture* binnen het online *citizen science*-project Amsterdamse Monumenten leert ons twee belangrijke dingen. Ten eerste is duidelijk geworden dat in de digitaliserende maatschappij mensen niet per se behoefte hebben aan een op een contact. In dit project voelen de deelnemers zich niet tot nauwelijks verbonden met elkaar of met de organisatie, maar hadden zij daar geen problemen mee. Dat betekent echter niet dat de vrijwilligers geen plezier beleven aan het uitzoeken van de negatieven of zich niet bij het project of het stadsarchief betrokken voelen. In tegendeel, meer dan de helft van mijn respondenten doet mee aan Amsterdamse Monumenten juist omdat ze zich verbonden voelen met de stad en/of haar verleden.

Ten tweede zien we dat *shared authority* geen groot probleem hoeft te zijn wanneer de organisatie van tevoren het project goed afbakent en structureert. In Amsterdamse Monumenten

vonden de respondenten het prettig dat ze binnen een kader en met bepaalde eisen moesten werken. Voor het stadsarchief zelf is het daarnaast ook een middel om ervoor te zorgen dat alle data gemakkelijk te verwerken zijn. Deze opzet zorgt ervoor dat het stadsarchief tijdens het project als *guide on the side* kan optreden en niet als alwetende academicus de resultaten hoeft te controleren voor ze de wijde wereld in gaan, en dat deelnemers hier zodoende veel vrijheid ervaren. Een win-win situatie dus.

6.1 Discussie

In deze thesis heb ik na een uitgebreid onderzoek mijn hoofdvraag kunnen beantwoorden. Dit onderzoek heeft echter ook vele nieuwe vragen opgeleverd. Vragen over *citizen science*, *shared authority* en wat nu eigenlijk de beste manier is om een project als Amsterdamse Monumenten aan te pakken. Deze vragen worden in de digitaliserende maatschappij alleen maar relevanter. Met nieuwe manieren van archiefontsluiting wordt de noodzaak om informatie online te zetten steeds urgenter. Om dit snel te doen kan de hulp van burgers ingeroepen worden en om dit goed te doen, zo heb ik beargumenteerd, moeten er van tevoren duidelijke kaders gesteld worden. Desalniettemin geloof ik niet dat hiermee de problemen die de kwestie van *shared historical authority* kan oproepen zomaar weggewuifd kunnen worden.

In mijn casus is het inderdaad zo dat de structuur helpt bij het vergaren van betrouwbare informatie over de fotonegatieven, zonder dat de vrijwilligers het idee hebben dat ze negatief beperkt worden in hun invoervrijheid. De vraag is echter of een dergelijke structuur dé oplossing is, of slechts een oplossing. Een eventueel vervolgonderzoek kan zich met één of meerdere andere casussen op deze vraag richten.

Ook is het zo dat ik van de ruim 300 deelnemers slechts 9 reacties heb gekregen. De reacties waren soms vrij uiteenlopend en gaven mij genoeg houvast om uitspraken te kunnen doen over de gecreëerde *participatory historical culture*, maar het blijft een beperking dat ik niet alle vrijwilligers heb kunnen spreken. Al was dit met de tijd en omvang van dit onderzoek ook niet mogelijk geweest, en deze scriptie kan dan ook gezien worden als een pilotstudie. Voor een groter onderzoek naar Amsterdamse Monumenten in de toekomst, wellicht in vergelijking met andere *citizen science*-projecten, geloof ik dat een uitbreiding van de respondenten een zeer positieve stap zou zijn. Vooralsnog ben ik echter vooral benieuwd hoe de trend van publieksparticipatie in de wetenschap zich gaat ontwikkelen.

Literatuurlijst

Boeken en artikelen

Becker, Carl, 'Everyman His Own Historian', *The American Historical Review* 37 (1931) 2, 221-236, gelezen op <https://www.historians.org/about-aha-and-membership/aha-history-and-archives/presidential-addresses/carl-l-becker>.

Bolton, Marie, 'The Presence of the Past: Popular Uses of History in American Life'. By Roy Rosenzweig and David Thelen', *Pacific Historical Review* 69 (2000) 1, 97-99.

Brenna, Brita, 'Clergymen Abiding in the Fields: The Making of the Naturalist Observer in Eighteenth-Century Norwegian Natural History', *Science in Context* 24 (2011) 2, 143-166.

Foster, Meg, 'Online and Plugged In?: Public History and Historians in the Digital Age', *Public History Review* 21 (2014), 1-19.

Frisch, Michael, *A Shared Authority. Essays on the Craft and Meaning of Oral and Public History* (New York 1990).

Irwin, Alan, *Citizen Science. A study of people, expertise and sustainable development* (Londen 1995).

Kalela, Jorma, *Making history. The historian and uses of the past* (Houndsmills, Basingstoke 2012).

Kean, Hilda, 'Introduction', *Public History Review* 18 (2011) 1-11.

Madsen-Brooks, Leslie, "'I Nevertheless Am a Historian": Digital Practice and Malpractice around Black Confederate Soldiers', in: Jack Dougherty en Kristen Nawrotzki (red.), *Writing History in the Digital Age* (Michigan 2015) 49-63.

Mandler, Peter, 'The responsibility of the historian', in: H. Jones, K. Ostberg en N. Randerad (red.), *Contemporary History on Trial. Europe since 1989 and the Role of the Expert Historian* (Manchester 2007) 12-26.

Silvertown, Jonathan, 'A new dawn for citizen science', *Trends in Ecology and Evolution* 24 (2009) 9, 467-471.

Soen, Violet en Tine Huysen (red.), *Citizen Science in Vlaanderen: U telt mee?!* (Antwerpen 2016).

Thelen, David, 'Aftherthoughts. David Thelen: A Participatory Historical Culture', in: Roy Rosenzweig en David Thelen, *The Presence of the Past. Popular Uses of History in American Life* (New York 1998) 190-208.

Toerpe, Kathleen, 'The Rise of Citizen Science', *The Futurist. A Journal of Forecasts, Trends and Ideas About the Future* 47 (2013) 4, 25-30.

Tosh, John, *Why History Matters* (Londen 2008).

Tosh, John, 'Public History, Civic Engagement and the Historical Profession in Britain', *History* 99 (2014) 335, 191-212.

Rosenzweig, Roy, 'Aftherthoughts. Roy Rosenzweig: Everyone a Historian', in: Roy Rosenzweig en David Thelen, *The Presence of the Past. Popular Uses of History in American Life* (New York 1998) 177-189.

Winter, Jay, 'The performance of the past: memory, history, identity', in: Karin Tilmans, Frank van Vree en J.M. Winter (red.), *Performing the Past. Memory, History, and Identity in Modern Europe* (Amsterdam 2010) 11-34.

Websites

<http://www.iedereenwetenschapper.nl>

<http://www.scistarter.com>

<http://www.velehanden.nl>

<http://www.zooniverse.org>

Bijlagen

I Vragen voor de organisatie

- Hoe zit de organisatie in elkaar? Wie heeft het initiatief genomen, welke partijen zijn er allemaal bij betrokken?
- Wat was de reden om burgers in te schakelen voor dit project? Hebben jullie ook andere opties overwogen?
- Hoe hebben jullie bepaald hoe de 'opdracht' er voor de deelnemers uit zou zien?
- Welke overwegingen hebben hierbij een rol gespeeld?
- Hoe hebben jullie bepaald welke foto's de deelnemers moesten omschrijven?
- Welke overwegingen hebben hierbij een rol gespeeld?
- Waarom hebben jullie ervoor gekozen om slechts een deel van de foto's door het publiek te laten omschrijven?
- De omschrijvingen van de foto's worden gecontroleerd, waarom?
- Door wie wordt deze controle uitgevoerd?
- Welke criteria zijn er voor de controles?
- Hoe zouden jullie de relatie tussen dit citizen science project en de 'formele' geschiedenis duiden?
- Wat drijft deelnemers?
- Wat vinden deelnemers ervan dat er kaders gesteld worden?
- Voelen jullie je verbonden met de deelnemers?
- Zouden jullie de deelnemers public historians noemen?
- Beschouwen jullie jezelf als public historians?

II Interview Nelleke van Zeeland (Stadsarchief Amsterdam), 20 mei 2016

N is Nelleke van Zeeland, medewerkster bij het stadsarchief Amsterdam en organisator van het project Amsterdamse Monumenten.

S is Susanne van der Kraan, auteur van deze scriptie.

S: Eh, ja als eerste had ik gewoon, want dat was mij niet helemaal duidelijk, hoe de organisatie in elkaar zit? Want het is en van jullie en van wat was het ook al weer? Archeologie... Wat hier ook in zat?

N: Ja! Monumenten en Archeologie.

S: Ja.

N: Ja. Want het concept van VeleHanden weet je wel? De hele achtergrond daarvan?

S: Ja, dat ken ik wel, ja.

N: Want dat is eigenlijk ook een samenwerkingsverband geweest tussen het stadsarchief en Picturae.

S: Ja.

N: En nouja, nu is het eigenlijk helemaal overgedragen aan Picturae, maar het idee kwam van mijn baas af.

S: Oké.

N: En het idee daarachter was dat je als archiefinstelling dus zo'n platform nooit helemaal zelf kan onderhouden, ook qua techniek en zo, en dat het daarom dus echt naar een softwareleverancier is gegaan en dat alle instellingen daar nu eigenlijk ruimte kunnen huren om hun project te doen. Dus dat is al...

S: Ja, dat is al, een beetje Zooniverse-achtige...

N: Ja, precies.

S: Maar dan voor geschiedenis

N: Ja.

S: Ja.

N: En met Monumenten en Archeologie zit het zo dat zij een hele grote negatievencollectie hadden, dus van die 50.000 negatieven, en die is op een gegeven moment overgedragen aan het stadsarchief, dus die, ja, zit nu gewoon bij ons in beheer, en zij gebruiken die negatievencollectie eigenlijk zowel voor hun eigen onderzoek alsook voor publicaties. En om daar eigenlijk inzicht in te krijgen hebben we eerst al die negatiefbladen als blad gescand en die staan nu op onze archiefbank, dat heb je misschien ook al wel gezien?

S: Ja.

N: Ja, dus de hele collectie zit daar integraal in. Toen is in een besloten project, zijn er uitsneden uit gemaakt en die zijn –

S: Als in, ook met burgers? Of?

N: Nee dat is dus door mensen van Monumenten en Archeologie gedaan,

S: Ja, oké.

N: zij hebben dan besloten van nouja dit, dit en dit zijn voor ons belangrijke foto's voor onderzoek of voor nouja, mogelijk ooit voor publicaties. Dus die hebben die keuze daaruit gemaakt en die beelden die zijn dus in het project Amsterdamse Monumenten aangeboden echt voor het brede publiek om te helpen beschrijven. En die selecties en die beschrijvingen komen dus zowel publiek bij ons in de beeldbank, dus bij ons is het stadsarchief Amsterdam, als in het systeem wat dus niet publiek toegankelijk is van Monumenten en Archeologie.

S: Oké, ja.

N: Voor hun onderzoek en in hun dossiers van monumentenbeheer.

S: Maar het was dus wel van hun uit dat zij dat doorzoekbaar wilden maken?

N: Ja, zij wilden wel inderdaad die collectie toegankelijk maken, want dat is natuurlijk het grote probleem met negatieven, dat je niet weet wat het is totdat je het eigenlijk hebt gedigitaliseerd. En het is om die negatieven per stuk te digitaliseren, is gewoon superduur. Dus vandaar dat we eigenlijk een soort van mengvorm hebben gekozen, van je kan wel alles zien wat er is en dan vervolgens kan je eigenlijk een keuze maken van wat je dan de belangrijkste, op dit moment, beelden vindt. En ja, dus voor de projectorganisatie is het wel een samenwerking in die zin dat we, dat de financiering gedeeltelijk zowel vanuit het stadsarchief als van Monumenten en Archeologie komt, dat we dus allebei iets doen met de output en ja, dat we eigenlijk ook allebei wat doen met de input. We hebben dan vooral de techniek van VeleHanden en het crowdmanagement gedaan en BMA dus die selectie van...

S: Van die foto's?

N: Ja.

S: Oké. Ja, want daar zat ik dus ook, er stond wel op de website dat er inderdaad een selectie was gemaakt, maar dat is dus puur op wat zij dachten dat handig was?

N: Ja. Ja, en het is... Ja, je hebt natuurlijk ook gewoon op fotorolletjes nu, tegenwoordig met digitaal is het helemaal bizar, maar dat je gewoon tien foto's van hetzelfde pand hebt. En zij hebben wel gekeken om een representatieve selectie te maken van de panden die als monument zijn aangemerkt of ooit voor monumentenstatus in aanmerking kwamen. Dus het is wel een beetje dat zij voor de monumenten die zij in hun systeem hebben, of de panden die zij in hun systeem hebben, dan beeldmateriaal erbij hebben.

S: Ja, oké. Dus dingen – als het een mooi gebouw is, maar geen monument, dan zit het er niet in?

N: Nee dat denk ik wel, omdat het ook heel veel dus panden zijn die, nouja, waar bijvoorbeeld monumentenstatus voor is aangevraagd.

S: Oh ja, ja.

N: En dan zijn ze nog steeds wel relevant voor – En die foto's an sich, die zijn van panden die voor... Die gefotografeerd zijn om een reden, echt door een fotograaf van –

S: Ja, ja, want dat zat ik me ook af te vragen: wie heeft dan die foto's gemaakt?

N: Ja dat zijn de fotografen die echt in dienst waren van Monumenten en Archeologie.

S: Ja, want ik zag inderdaad wel dat er al de naam van die fotografen er al bij stonden –

N: Ja.

S: Toen dacht ik: hoe weten jullie dat? Maar dat is dan dus logisch.

N: Ja, en het is heel basaal eigenlijk van dat een bepaalde fotograaf dan met die kleinbeeldfilms werkte eigenlijk en een andere fotograaf die zes bij zes. Dus er zijn gewoon series waarvan ze weten die zijn door die en die fotograaf gemaakt.

S: Oh ja, maar om ze allemaal bij elkaar te krijgen is natuurlijk nog wel een heel gedoe.

N: Ja, precies.

S: Oké. En ja, dus hebben jullie ook, ik weet niet of jullie dat per se zijn, maar zijn er ook andere opties nog overwogen in plaats van op VeleHanden zetten? Om te digitaliseren?

N: Nee, eigenlijk niet. Dit is.... Ook omdat VeleHanden natuurlijk zo dicht bij ons staat. Wij hebben eigenlijk standaard twee of meer projecten op VeleHanden lopen, dus ja, je kijkt ook naar die collecties vaak wel een beetje met een bril van, wat kunnen we daarmee? Is het interessant voor een breed publiek? Kunnen we daar op die manier ook iets aan toevoegen? En ja, nu in die samenwerking met Monumenten en Archeologie konden we natuurlijk zowel hun vraag beantwoorden als zelf ook iets eruit halen.

S: En jullie zijn nooit bang dat het niet goed gaat als je het zeg maar, burgers laat doen? Dat het gewoon –

N: Nee, die vraag krijg ik alijd

(lachen)

S: Ja het is ook omdat – tenminste, ik loop nu stage bij Iedereen Wetenschapper, en dat is voor allerlei citizen science projecten, en vooral binnen de bètawetenschappen zijn ze wel van ja, ik wil het wel, maar ik vertrouw het niet helemaal.

N: Ja. Ja, nou, het is – ik zie het ook bij heel veel andere instellingen die wel iets met vrijwilligers willen doen, maar dan heel huiverig zijn. Mijn ervaring is sowieso dat die vrijwilligers gewoon super consciëntieus zijn en het heel erg graag goed willen doen en het is ook juist eigenlijk omdat ze vrijwilliger zijn willen zij ook echt iets bijdragen, doen ze ook echt hun best. Er zijn ook altijd vragen

over van, wordt er dan geen misbruik van gemaakt, omdat je ook nog iets van punten kan verdienen en daarmee kun je scantegoed of een print van –

S: Ja, klopt ja.

N: Ja, zijn daar geen mensen die gewoon onzin invullen? Dat is echt nog nooit voorgekomen. Het bestaat nu bijna vijf jaar en het is gewoon, het gebeurt niet.

S: Nog nooit? Wow.

N: Het is ook, mensen die zich op dat platform begeven die zijn ook daar met de intentie om iets bij te dragen, om dat goed te doen. En daarnaast hebben we natuurlijk allerlei technische mechanismen ingebouwd om foutmarges te verkleinen.

S: Jullie hebben wel een controlemechanisme toch?

N: Ja. Dus bij indexeren, omdat dat wat makkelijker goed en fout is, wordt de scan altijd aan twee individuele mensen uitgedeeld en... dus die voeren allebei hetzelfde in, en dan worden die met elkaar gematcht en dan kijkt een derde, omdat dat dan die controleur is, kijkt dan nog naar...

S: De verschillen.

N: Ja, die worden dan automatisch gehighlight en dan kan die kiezen wat goed is. Wij kiezen bij die projecten er ook altijd voor om controles ook gewoon door vrijwilligers te laten doen, gaan we niet zelf doen. Heel veel instellingen die kiezen ervoor om zelf dan nog te controleren.

S: Ja. Hebben jullie dat in het begin ook niet gedaan? Echt al meteen –

N: Nee, nee. En wat wij ook doen, dat doen niet alle instellingen, is dat wij meteen de output online zetten. Dat dus ook die indexgegevens, als je die deze week invoert dan staan ze volgende week gewoon voor iedereen inzichtelijk in de index, en dat maakt ook dat je fouten en correcties eigenlijk ook weer sneller ziet.

S: Ja, dat is natuurlijk zeker waar.

N: Ja. En voorheen werden indexen altijd gemaakt gewoon door één iemand hier ergens in het gebouw, ja en nu heb je al minstens drie mensen die ernaar hebben gekeken. Dus de foutmarge is gewoon echt kleiner.

S: Ja.

N: Dat is zo. En bij foto's is het natuurlijk iets ingewikkelder, want dan heb je wel iets objectievere... ja, heb je iets meer interpretatie. En ook hier, ja, we hebben gewoon een aantal, een kleine harde kern van mensen die echt dat puzzelwerk heel leuk vinden, die super precies zijn en –

S: En hebben die dan zelf aangegeven dat ze de controles willen doen of hebben jullie ze dan benaderd?

N: In dit geval heb ik ze benaderd.

S: Oké.

N: En dat heeft ook wel inderdaad een beetje mee te maken dat... ja, dit controleren, ja, is gewoon ietstjes moeilijker van goed of fout, je wil ook iets meer greep houden op wat de mensen doen. Bij indexeren hebben we eigenlijk vaak gezegd ja als iemand de ervaring heeft van zoveel scans ingevoerd, dan mag je die vragen of die controleur mag worden. En dan kijk je daar even door van, voert die goed in? En dan vertrouw je erop dat het goed komt.

S: Ja.

N: En bij de Amsterdamse Monumenten, ja waren het wel mensen die ik eerder van VeleHanden al kende en waarvan ik wist dat ze heel veel affiniteit hadden met het onderwerp. Nouja, dat zijn ook mensen die mij weer heel goed weten te vinden, dus als zij vragen hebben of dingen, dan sturen ze mij gewoon direct een mailtje. Dus ja.

S: Dus het is wel echt zo'n cultuurtje eigenlijk?

N: Dit is echt een cultuur. Ja, zeker.

S: Wat grappig.

N: En wat ook wel leuk was bij die monumenten, want toen het live ging heb ik, ja wel echt geprobeerd heel veel PR te maken, want ik dacht, dit is nou typisch zo'n project wat heel veel mensen die Amsterdam leuk vinden gewoon leuk zouden vinden, en er zijn een aantal mensen wel Nouja, veel mensen doen er dan een paar en daarna haken ze weer af, en een aantal mensen hou je over, en er waren heel veel mensen die ik dus eigenlijk helemaal niet kende terwijl van andere projecten ik toch op een gegeven moment wel de mensen die erachter zaten wel kende. In april hadden we dus een keer een, nouja, een 'analoog' uitstapje zal ik maar zeggen -

(lachen)

N: - en toen kon ik dus heel veel gezichten achter die mensen leren kennen.

S: Wat leuk.

N: En dat is dan ook wel echt heel leuk, dat je dan ... Nouja, dat het dus ook wel –

S: En, zijn het dan bepaalde types mensen? Of is het echt gewoon van alles wat, iedereen, jong, oud, hoog-, laagopgeleid?

N: Nouja, dat vragen ook heel veel mensen, maar dat weet ik dus eigenlijk niet zo heel goed. Als mensen zich aanmelden op VeleHanden dan hoeven ze niks in te vullen behalve hun naam en ... Ja, qua leeftijd is het vaak wel ietsjes oudere mensen, maar er zitten ook wel jongeren bij. Bij de indexeringsprojecten weet ik, zitten gewoon een aantal heel jonge meiden die heel fanatiek altijd meedoen en die vinden dat gewoon heel interessant.

S: En volgens mij ook gewoon mensen die van puzzelen houden.

N: Ja. Ja, precies. En ja dus, verder van hun opleidingsniveau of dat soort dingen, of soms ook waar ze vandaan komen, ja dat weet ik niet eens. Soms dan raak je met iemand in gesprek en dan vraag je het –

S: Nee, ja.

N: -of dan hebben ze het over de NS...

(lachen)

N: En dan denk je, ze zullen wel van ver komen. Ja en andere mensen, ja die ken je al, die ken je wel goed. Maar het blijft natuurlijk, de basis blijft dat je anoniem mee kan doen in principe, dus.

S: Ja. Ja, dat maakt het ook zo laagdrempelig natuurlijk.

N: Ja.

S: Ja en, het zit natuurlijk gewoon binnen een bepaald ... kader, wat er moet gebeuren, je hebt die verschillende stappen die je moet doorlopen. Is dat van tevoren bepaald of ligt dat aan de, gewoon hoe de website is opgezet zeg maar, aan de achterkant?

N: Nee, dit type project dat bestond nog niet. Op VeleHanden is het met indexeren begonnen en ja steeds zijn er nieuwe typen projecten bedacht, dus dit, deze opzet is echt ontwikkeld voor het project Amsterdamse Monumenten, dus dat heb ik ook zo bedacht. En het hangt er eigenlijk meer mee samen dat je ... Nouja, wat ik ook eerder al zei, het is iets subjectiever deze opdracht en mensen hebben heel sterk het gevoel nodig dat ze het goed of fout kunnen doen, en daardoor wil je ze wel een soort begeleiding geven. En daarom heb ik eigenlijk die stappen bedacht, om over die foto's een specifieke vraag te stellen waarop het antwoord iets meer afgebakend is dan dat je gewoon zegt 'beschrijf deze foto' en dat mensen dan niet het gevoel hebben dat ze ... nouja, dat ze iets nuttigs hebben bijgedragen. Daarbij is het bij ons, de organisatie, ook nog niet afgestemd op helemaal vrije *tagging* en Dus wij hebben ook een bepaald beheersysteem van de metadata waar je, ja eigenlijk ook bepaalde structurering wel nodig hebt.

S: Ja.

N: Dus die twee dingen samen, van zowel een hulpmiddel aan de *crowd* als structurering zodat wij met die metadata ook op onze beeldbank gewoon makkelijk uit de voeten kunnen en Monumenten en Archeologie daar ook mee kan werken, dat samen heeft eigenlijk die zeven stappen opgeleverd.

S: Lijkt me altijd heel belangrijk denk ik, die structurering.

N: Ja, nou, je kan ook andere dingen beargumenteren, maar dat vergt weer heel erg veel van je zoekstelsel.

S: Ja, dat is ook waar.

N: Dus ja, op dit moment gaan wij daar niks aan doen als archief, dus ja dan moet je een beetje uitgaan natuurlijk van het systeem dat je hebt.

S: Werkt prima volgens mij.

N: Ja, ja. Ja en het Je Nu weet ik niet meer precies wat ik wilde zeggen, maar het, als je mensen gewoon maar vraag van 'beschrijf deze foto' dan raken ze meer in verwarring zeg maar, dan wanneer je inderdaad vraagt van, nouja, wat is het adres? Of wat is het ...

S: Ik denk dat je dan ook heel verschillende antwoorden krijgt, dat mensen niet precies weten waar je heen wil met die vraag, en dat de één dan een adres geeft en de ander oh, het is een mooi gebouw en het is zomer en ...

N: Ja. Ja, nee, ik heb eerder ook wel dingen gehad dat mensen dan bijvoorbeeld iedere keer zwart-wit ofzo gingen invoeren, dan dacht ik ja, maar dat –

S: Logisch, ja.

N: Ja, dat is niet echt de informatie die op die plek iets toevoegt. Ja, je wil eigenlijk steeds kijken van wat gaat iemand er in de zoekomgeving straks aan hebben? Want als die in de beeldbank zoekt op een bepaalde foto, welke informatie heeft die dan eigenlijk nodig? En dat probeer je dan te vertalen weer naar vragen die je aan de vrijwilligers kan stellen.

S: En dat controleren, doorlopen ze dan weer dezelfde stappen? Of, hoe controleren ze dat de invoer van de foto's klopt?

N: Oké, nee, als ze controleren dan komt de controleur eigenlijk in die stap zeven terecht, dus dat is die hele samenvatting van alles wat ze ingevoerd hebben met de foto ernaast, en die kan dan gewoon verder terug naar een andere stap als 'ie iets wil communiceren of iets wil weggooien of – dus in principe is het hetzelfde als het invoeren alleen begin je bij het eind.

(lachen)

S: Ohja, en dan kan die zelf gaan opzoeken oh, klopt dit? Klopt dat? En dan –

N: Ja, ja. Maar meestal is dat dan tegenwoordig inderdaad met zoiets als Google Streetview, weet je wel, dat je even kan kijken –

S: Ja, heel handig.

N: – of iets anders in de beeldbank als het pand verdwenen is of...

S: Ja. Ja, het is natuurlijk een, citizen science project noem ik het dan, als burgerwetenschap, waar burgers aan meedoen. Is er ook nog echt een relatie met de 'formele' geschiedenis? Als in, wordt het gebruikt voor echt belangrijke, specifieke onderzoeken? Of is het gewoon meer voor het doorzoekbaar maken van het beeldarchief?

N: Ja in eerste instantie is het voor ons ook het doel om het doorzoekbaar te maken van het beeldarchief, en als mensen dan op basis daarvan onderzoek kunnen doen, ja dan is dat alleen maar heel mooi. Maar dat is een beetje ook een manco natuurlijk aan het archief an sich, dat je nooit zo heel goed weet wat mensen precies met die gegevens doen. En soms dan zie je weerslag in een onderzoek van het een of het ander, maar dat is best wel moeilijk om na te gaan. En bij Monumenten en Archeologie weet je nu dat zij ook weer gebruik maken van die fotocollecties, die eerder natuurlijk gewoon in het depot lagen en dat niemand ze zag, dus dat is sowieso al een voordeel. En ja, verder, zou ik dat nu moeilijk vinden om te zeggen. Ik denk dat veel mensen het voor hun eigen onderzoek gebruiken of voor, nouja, historisch of familieonderzoek. Ik weet dat nu die tentoonstelling van de Amsterdamse School is in het Stedelijk Museum, in ieder geval dat het Stedelijk Museum foto's van het Scheepvaarthuis zijn gekocht die geïdentificeerd waren door de *crowd*, dus ja, er wordt wel ...

S: Het wordt wel gedaan, maar –

N: Ja, het is heel moeilijk om te zeggen precies in hoeverre, of in, ja...

S: Ja, want dat vraag ik me eigenlijk bij alle projecten van VeleHanden een beetje af – ik weet eentje van Tine de Moor, die was wel echt voor een specifiek onderzoek –

N: Ja.

S: – maar verder is het volgens mij meer gewoon inderdaad klaarmaken voor als iemand een keer die informatie nodig heeft.

N: Ja, nee, het is echt inderdaad het beter vindbaar maken van die informatie zonder dat je, ja echt heel veel kennis hoeft te hebben over de administratieve processen uit de 19^e eeuw. Of de 20ste eeuw.

(lachen)

N: Ja, dat, en zo is ook een beetje VeleHanden wel ontstaan, van in die digitalisering van de hele maatschappij gaan mensen, zijn mensen steeds meer gewend om informatie op een bepaalde manier te vinden, en ... Ja dit is eigenlijk een beetje een stapje natuurlijk in de richting van een nieuwe manier om archieven te ontsluiten.

S: Ja, ik denk ook dat steeds minder geschiedenisstudenten zitten ook in archieven. Die gaan gewoon online en...

N: Ja, precies. En dan heb je ... Ja bij het stadsarchief heb je echt die stappen die zijn ondergaan, van eerst was er gewoon een website en daar stond op we zijn dan en dan open, en toen hadden we gek genoeg eerst de beeldbank, waarin dus mooie afbeeldingen stonden, en toen hele inventarislijsten, dus met alle archieven die we hadden, en toen dus met de *scanning on demand*-module, dat iedereen kan nu thuis zeggen, nou ik ben geïnteresseerd in dat en dat stuk en dan gaan we dat scannen en dan staat het binnen een paar weken online, en toen eigenlijk met van, ja als ik het nu gescand heb, dan weet ik nog steeds niet waar ik moet zoeken, of dan ... Nouja, en dan krijg je dus die nadere toegang zoals bij VeleHanden gemaakt wordt, dat je, nouja, bijvoorbeeld de naam van je opa kan invoeren en hem misschien vindt.

S: Dat is wel natuurlijk heel leuk.

N: Ja.

S: Ja, ik weet niet of je dit dus, of je hier iets over kan zeggen, maar wat drijft deelnemers om mee te doen? Heb je daar enig idee van?

N: Ja, wij hebben altijd gezegd met de drie P's; Pleasure, Praise en Profit.

S: Oh, dat is natuurlijk heel mooi.

(lachen)

N: En ja dat is dus dat het gewoon leuk is om mee en mensen hebben ja, vrije tijd en doen daar iets mee. Er zijn natuurlijk heel veel mensen die genealogie doen als hun hobby en die dan dit soort

dingen ook leuk vinden, gewoon historisch materiaal. Dus nouja, dat is dan het leuke deel, en Praise hebben we bedacht van, het is een soort maatschappelijke relevantie. He ja, je kan een sudoku-puzzel gaan doen op de bank, maar ja, eigenlijk wordt niemand daar dan echt beter van.

(lachen)

S: Hersentraining, minder dementie en zo.

N: Nou dat inderdaad wel, maar met dezelfde inspanning kan je eigenlijk ook iets doen –

S: Iets veel breders.

N: – waar andere mensen ook iets aan hebben en dan dat mensen echt het gevoel hebben dat ze ... nouja, bijdragen om de geschiedenis te ontsluiten en ja, dit is een meer maatschappelijk belang. En Profit is dan, ja gewoon wel dat mensen er iets voor terugkrijgen. Je hebt die VeleHanden-punten waar je verschillende dingen mee kan doen, en ja verder ook gewoon bedankjes wel eens als er een mijlpaal is behaald, dat de invoerders wat krijgen, of een leuk uitstapje, of een.... Als een project klaar is doen we altijd een feestje. Ja, we doen altijd wel gewoon dingen dat mensen ook, ja, gewoon echt een beloning krijgen in gewoon de concrete zin.

S: Ja, want ik had het hier ook over met Tine de Moor, en die zei ook, ja, eigenlijk – ze konden bij haar volgens mij boeken krijgen ofzo, of punten verdienen ... Nouja, in ieder geval ging het mensen gewoon puur om de kennis zelf dan dat het ze om die beloninkjes ging, materiële dingen maakten eigenlijk niet zo veel uit.

N: Maar wat zij wel echt heel goed doen vind ik, is dus eigenlijk de Praise-kant, die denk ik nog wel het belangrijkste is, want zij laten natuurlijk continu zien waar het voor gebruikt wordt, wat het effect is, wat het onderzoek is wat ze kunnen doen op basis –

S: Maar dat is natuurlijk makkelijk omdat er een onderzoek aan verbonden is.

N: Ja, precies, maar ze besteden daar ook wel echt heel veel tijd aan. Ik heb daar echt wel heel veel bewondering voor, voor hoe ze dat doen, omdat, ja je kan ook wel bij het begin zeggen van ja we gaan onderzoek doen op basis die gegevens uit de trouwakten, punt. Maar zij gaan wel iedere week of paar weken een blog schrijven door echt een onderzoeker die daadwerkelijk met die bronnen bezig, lezingen, paleografiecursussen. Ze zijn echt wel bezig om ...

S: Ja enorm veel gedoe, maar het helpt wel echt denk ik.

N: Ja, en het is een supermoeilijk project. Ik vind het echt ...

S: Ja ik heb het ook geprobeerd, ik dacht wel –

N: Ja?

S: – hier moet je wel even voor gaan zitten.

N: Maar dat vind ik dus echt heel knap, dat ze dat toch helemaal aan de gang weten te houden, en ja, volgens mij zit dat dus puur in dat wat we dan Praise noemen, van dat mensen heel erg het gevoel

hebben dat ze iets heel nuttigs aan het doen zijn, en dat dus ook continu horen, van, het is heel goed wat jullie doen want we doen nu dit, want we doen nu dat, want we doen nu zus.

S: Ja dat denk ik ook wel, ja.

N: En ik denk dat dat ook wel echt de belangrijkste motivatie is van mensen, want ook als ze die punten niet zouden krijgen bij ons... Ja, er zijn mensen die hebben zo veel gedaan, die kunnen van hun levensdagen die punten niet opmaken. Zitten we ook weer te denken, wat kunnen we nu weer verzinnen dat ze daar nog iets mee kunnen, maar, ja, dat is niet dat ze dan stoppen.

S: Maar, zeg maar, halen ze wel echt iets uit die punten? Of denken ze gewoon van oh ik heb punten, ja leuk, MAAR ik ga nu weer even iets invoeren? Zeg maar, geven ze ze ook echt uit?

N: Nouja ... De meeste mensen gebruiken ze wel, maar ja, onze harde kern heeft ook veel meer dan ze ooit kunnen uitgeven, en wij ... Ja, je hebt natuurlijk dat scantegoed wat je altijd kunt gebruiken, maar op een gegeven moment ben je ook misschien wel een beetje uitgeput natuurlijk met je eigen onderzoek. En ja, verder zijn er ook tentoonstellingen die je voor punten ... Maar als je tienduizenden scans hebt gedaan, ja, dan kan ik daar niet tegenop met m'n beloning, dat ...

S: Maar dat is vast ook niet nodig, dus dat scheelt ook wel.

N: Nee, maar dat is dus eigenlijk wat ik bedoel, dat Praise dat is een veel belangrijkere motivatie dan die punten. En als je opeens zou stoppen nu met die punten uit te delen dan gaan mensen op hun achterste benen staan, dus je moet het wel doen, maar daadwerkelijk, ja, gebruikmaken daarvan is eigenlijk op een lager niveau belangrijk.

S: Oké. Ja, ik kreeg dus een beetje het idee, ja nouja, eigenlijk heb je dat ook al gezegd, omdat er kaders gesteld worden waarbinnen deelnemers moeten werken, dat jullie dat stappenplan hebben en dat er bepaalde foto's zijn die ze moeten indexeren, en of jullie het idee hebben dat deelnemers dat erg vinden of zich eraan storen? Maar eigenlijk zei je dat ze dat alleen maar fijn vinden.

N: Ja, het geeft echt wel een beetje sturing aan ... ja, aan wat je moet doen. En ik denk ook dat het echt past binnen de opzet van VeleHanden. Juist ook omdat het met dat indexeren is begonnen, wat heel precies is, ja heb je wel echt dat goed of fout-principe, dat mensen dat graag willen goed te doen. En ik weet niet of je wel eens hebt gekeken op redeenportret.nl?

S: Nee.

N: Dat is een ander project van het stadsarchief waar ook een heel grote fotocollectie van de fotostudio hier in Amsterdam online is gezet, en dat zijn allemaal, ja, portretten dus van mensen, en nouja, daarbij mochten mensen eigenlijk vrij dingen toevoegen omdat ... dat leent zich dan niet in zo'n gestructureerde *crowdsourcing*, want ja, je zal maar dan net tienduizend portretten langskomen die je niet kent, dat is dan een beetje moeilijk. Dus mensen konden gewoon vrij daar verhalen of tekst of wat dan ook aan toevoegen, en dat is natuurlijk een heel ander soort insteek, die we dus bewust ook buiten VeleHanden hebben gehouden, want, ja, dat leent zich niet echt voor ... productiewerk zal ik maar zeggen, voor het keer op keer doorwerken van die foto's. Het is meer van oh ja, m'n oma zit er ook in, nou dan ga ik daar even een verhaal over mijn oma maken. Maar dan maakt het ook niet uit, dan heb je die goed-fout vraag niet, zal maar zeggen.

S: Dan gaat het ook meer om de anekdotes ofzo?

N: Ja, en echt het ... Ja, dat persoonlijke ervan.

S: Ja als laatste, ken je gewoon de term ‘publiekshistoricus’? Voordat ik daar een vraag over ga stellen.

N: Op zich wel, maar ... Ja ik denk dat het iemand is die geen geschiedenis heeft gestudeerd maar wel bijdraagt aan het vak geschiedschrijving.

S: Ja, op zich. Wij hebben het altijd over drie types publiekshistorici; dus je hebt dan inderdaad mensen die geen geschiedenis hebben gestudeerd maar wel bijdragen aan de geschiedenis, je hebt mensen die het wel gestudeerd hebben en dan samenwerken met het publiek om geschiedenis te onderzoeken, en je hebt mensen die wel geschiedenis hebben gestudeerd en gewoon schrijven voor het publiek maar eigenlijk niks samen met het publiek doen, dus die publicaties schrijven die wel toegankelijk zijn, maar denken –

N: Oké, ja.

S: – veel plezier ermee verder, dat. Ja, dus ik vroeg me af of jullie jezelf als publiekshistorici zien en welk type dan?

N: Nouja in dat geval dan die type twee, ja.

S: Ja, dat is op zich logisch ja. En de deelnemers? Zou je ook echt zeggen dat die publiekshistorici zijn? Omdat er natuurlijk niet echt een onderzoek aan verbonden is per se, maar ze dragen natuurlijk wel bij aan het materiaal wat –

N: Ja, nee, dat zou ik zeker zeggen, ja. Ik moet je nog even wat geven, dat is van een ander project, van het bevolkingsregister, en daar zie je dus ook wel dat die vrijwilligers ook daadwerkelijk wel onderzoek doen. Dat heb je misschien ook wel al gezien op het forum bij Amsterdamse Monumenten, dat ze gewoon ontzettend gaan speuren of zich gaan specialiseren in allerlei bouwornamenten in het plafond of ... Nouja, daar zit echt wel, die mate van onderzoek zit er zeker wel in, en bij die bevolkingsregisters is er iemand die van iedere straat eigenlijk een hele historie heeft geschreven en dan kranten van Delpher ook heeft nageplozen wat er dan in die tijd gebeurde en, dat was echt ... Nouja, gewoon bijna een encyclopedie van de straten van Amsterdam. Toen hebben we dus bij het eind van het project hebben we ook een boekje gemaakt waar een deel van die verhalen terugkwamen en alle deelnemers konden die dan krijgen.

S: Oh wat leuk, dat ze dat gaan doen!

N: Ja, en dat is dus inderdaad ook weer een heel belangrijke, ja, motivator weer voor andere mensen om mee te doen. Op een gegeven moment kreeg je van, ja er zijn weer nieuwe straten, we willen nu het verhaal! Dat gewoon de ene vrijwilliger de ander ging oproepen van hé!

(lachen)

N: Ja, dus in die zin zou ik echt zeker zeggen dat het publiekshistorici zijn.

S: Ja. Ja zeker als ze inderdaad zelf al met onderzoeken komen, dan zou ik dat ook wel willen zeggen.

N: Ja, ja. En er zijn ook inderdaad mensen die zo duidelijk met genealogie bezig zijn dat ook onderling in de gaten wordt gehouden of ze iets van die persoon tegenkomen, en mensen willen ook elkaar met hun onderzoek helpen en zo. Dus dat is zeker wel, zou ik ze daar toe rekenen.

S: Oké. Dat was het eigenlijk.

N: Oké.

III Vragen voor de deelnemers

Achtergrond

- Geslacht
- Leeftijd
- Beroep
- Hoogst genoten opleiding

Algemeen

1. Waarom doe je mee aan het project Amsterdamse Monumenten?
2. Voel je je serieus genomen in dit project?
3. Doe je vaker dit soort projecten? Zo ja, welke?
4. Voelde je de aanwezigheid van de organisatie? Op welke manier?
5. Heb je het idee dat je veel vrijheid hebt in dit project?
6. Hoe was de communicatie met de organisatie gedurende het project?
7. En met de andere deelnemers?
8. Voel je je verbonden met de andere deelnemers en/of de organisatie?
9. Heb je het gevoel dat je met geschiedenis bezig bent?
10. Zou je jezelf een (publieks)historicus* noemen?

* Wanneer het gaat over publiekshistorici, onderscheid ik 3 verschillende types;

1. De academisch geschoolde historicus die producten aflevert voor het publiek, bijvoorbeeld in de vorm van een boek of tentoonstelling.
2. De academisch geschoolde historicus die samen met het publiek aan een product werkt.
3. De persoon die zonder academische opleiding bezig is met historisch onderzoek.

IV Antwoorden deelnemers

Respondent #1

Geslacht Man

Leeftijd 59

Beroep Radiodiagnostisch Laborant (MRI)

Hoogst genoten opleiding HBO

1. Waarom doe je mee aan het project Amsterdamse Monumenten?

Leuk en nuttig tijdverdrijf.

2. Voel je je serieus genomen in dit project?

Ja

3. Doe je vaker dit soort projecten? Zo ja, welke?

Gegevens overtypen van de Bevolkingsregisters Amsterdam 1853-1863. Ook meegedaan met de afgeronde registers 1874-1893

4. Voelde je de aanwezigheid van de organisatie? Op welke manier?

Niet echt.

5. Heb je het idee dat je veel vrijheid hebt in dit project?

N.v.t.

6. Hoe was de communicatie met de organisatie gedurende het project?

Ik heb weinig tot niet gecommuniceerd met de organisatie

7. En met de andere deelnemers?

Ook niet.

8. Voel je je verbonden met de andere deelnemers en/of de organisatie?

Nee

9. Heb je het gevoel dat je met geschiedenis bezig bent?

Ja

10. Zou je jezelf een (publieks)historicus* noemen?

Ja, type 3

Respondent #2

Geslacht Man

Leeftijd 64 jaar

Beroep Gepensioneerd, voorheen ICT Portfoliomanager in de Financiële sector

Hoogst genoten opleiding HBO

1. Waarom doe je mee aan het project Amsterdamse Monumenten?

Ik ben Amsterdammer, sinds een aantal jaren vrijwilliger bij het Stadsarchief Amsterdam, voornamelijk rondleider/gids tijdens Open Monumentendagen en andere activiteiten. Ik vind dat Monumentenzorg en Archeologie haar vrijwilligers 'koestert'; o.a. door met enige regelmaat presentaties te organiseren voor de aangesloten vrijwilligers. Een zo'n presentatie ging over het Vele Handen-project Amsterdamse Monumenten.

2. Voel je je serieus genomen in dit project?

Zeer.

3. Doe je vaker dit soort projecten? Zo ja, welke?

Ik werk als vrijwilliger bij Natuurmonumenten en zorg dat foto's (reportages en 'losse' foto's in de Beeldbank worden opgenomen (met de nodige tags om ze ook weer terug te kunnen vinden).

4. Voelde je de aanwezigheid van de organisatie? Op welke manier?

Onder andere door de regelmatige (collectieve) terugkoppeling (wat is de stand), maar ook recent door de organisatie van een rondvaarttocht.

5. Heb je het idee dat je veel vrijheid hebt in dit project?

Ja, het is geen aangenomen werk. elke bijdrage is welkom. Tegelijkertijd zit er in de 'dialogue' veel sturing, maar is ook veel informatie (diverse sites) beschikbaar voor hulp.

6. Hoe was de communicatie met de organisatie gedurende het project?

In de bulletins van VeleHanden is regelmatig aangegeven hoe het project vorderde.

7. En met de andere deelnemers?

Weinig tot niets; het is werk dat je op het jouw uitkomende moment online uitvoert. Tijdens de rondvaart zijn er wel ervaringen uitgewisseld.

8. Voel je je verbonden met de andere deelnemers en/of de organisatie?

Niet met de deelnemers, wel met de organisatie.

9. Heb je het gevoel dat je met geschiedenis bezig bent?

Zeker.

10. Zou je jezelf een (publieks)historicus* noemen?

Ik denk dat dat te veel eer is. Ik voel me meer bij het historische Amsterdam betrokken (vroeger heette dit Heemkunde); het behoud ervan en de ontsluiting voor ieder die er belangstelling voor heeft. Het gebruik van het Internet voor dit soort doeleinden.

En daarnaast is het een nuttig tijdverdrijf.

Respondent #3

Geslacht Mannelijk

Leeftijd 47

Beroep Teamcoördinator

Hoogst genoten opleiding Universiteit

1. Waarom doe je mee aan het project Amsterdamse Monumenten?

Historische interesse en plezier in het uitzoekwerk

2. Voel je je serieus genomen in dit project?

Ja

3. Doe je vaker dit soort projecten? Zo ja, welke?

Ik heb binnen Vele Handen een paar andere project gedaan, maar die waren meer op data entry gericht. Bijvoorbeeld het invoeren van de leerlingenregisters van de Koninklijke Academie voor Beeldende Kunst in Den Haag.

4. Voelde je de aanwezigheid van de organisatie? Op welke manier?

Nelleke van Zeeland (Stadsarchief) reageert op forumberichten als dat nodig is. Er worden ook af en toe activiteiten georganiseerd. De controleurs (zijn ook vrijwilligers dacht ik) hebben geregeld contact met het archief.

5. Heb je het idee dat je veel vrijheid hebt in dit project?

Er worden redelijk strenge eisen gesteld aan de kwaliteit van de invoer, maar dat vind ik terecht.

6. Hoe was de communicatie met de organisatie gedurende het project?

Prima, er wordt gereageerd op forumberichten en contact via email gaat ook goed.

7. En met de andere deelnemers?

Die kende ik tot voor kort alleen via het forum, maar er was pas een bijeenkomst en toen heb ik er een aantal in het echt ontmoet.

8. Voel je je verbonden met de andere deelnemers en/of de organisatie?

Ja, het voelt als een "team effort"

9. Heb je het gevoel dat je met geschiedenis bezig bent?

Ja

10. Zou je jezelf een (publieks)historicus* noemen?

Ja, volgens definitie 3 dan.

Respondent #4

Geslacht Vrouw

Leeftijd 72

Beroep Geen meer

Hoogst genoten opleiding Doctoraal kunstgeschiedenis

1. Waarom doe je mee aan het project Amsterdamse Monumenten?

Ben geïnteresseerd in Amsterdam en houd van zinvolle inhoudelijke dingen die ik thuis kan doen.
Heb bovendien wel speurderszin

2. Voel je je serieus genomen in dit project?

Ja

3. Doe je vaker dit soort projecten? Zo ja, welke?

Heb jarenlang foto's beschreven bij het Nationaal Archief in het kader van Beelden voor de Toekomst (project is afgelopen) en ben vrijwilliger (inhoudelijke ondersteuning) bij een paar kleine musea

4. Voelde je de aanwezigheid van de organisatie? Op welke manier?

Weinig, ben wel erg blij met snelle en duidelijke reactie op vragen.

5. Heb je het idee dat je veel vrijheid hebt in dit project?

Ja

6. Hoe was de communicatie met de organisatie gedurende het project?

Goed (zie hierboven) maar weinig

7. En met de andere deelnemers?

Niet

8. Voel je je verbonden met de andere deelnemers en/of de organisatie?

Nee. Bij mijn andere vrijwilligersprojecten was/is het gevoel in een organisatie bezig te zijn een belangrijke meerwaarde. Maar hierbij merk ik dat het ook zonder dat kan.

9. Heb je het gevoel dat je met geschiedenis bezig bent?

Ja

10. Zou je jezelf een (publieks)historicus* noemen?

Ja. Soort 1. Heb meer dan 30 jaar in een museum gewerkt op het gebied van tentoonstellingen en overdracht. Ook een aantal publieksboeken geschreven.

Respondent #5

Ik ben een 66-jarige, mannelijke HTS-er WtB (1971), met vervolgoopleidingen die anno 2016 ongetwijfeld als masterwaardig zouden worden betiteld.

Eind jaren vijftig, begin jaren zestig zwierf ik -vanuit mijn startpunt in het westpuntje van de Jordaan- elk vrij moment door Amsterdam, langs fraaie grachten en door obscure stegen. Het constante gezelschap van een ouder vriendje, niet zo helder maar begiftigd met 'gps-geheugen', maakte dat ons zoekrevier-naar-oud ijzer-en-papier zich uitstrekte van de Houthavens in West tot voorbij de Schellingwouderbrug in Oost. En van Noord naar Zuid

1. Ik meldde mij aan bij Alle Handen omdat ik, ten gevolge van gezondheidsproblemen, aan het einde van mijn energie dikwijls nog veel dag over heb. Ik verwachtte dat ik zelfs op low energy-momenten nog wel in staat zou zijn om plaatjes te bekijken, ziekenhuisregisters over te kloppen e.d. En bij dat plaatjes kijken zou ik mogelijk nog baat hebben van het vroegere gezwerf.

2. Ik voel me door de het Amsterdamse deel van de staf ABSOLUUT niet serieus genomen.
Onderbouwing:

a) Na afronding van een ander Amsterdams project juichte de coördinatrice de deelnemers toe met het gedenkwaardige *Ik hoop dat jullie nu snel veel gratis scans zullen downloaden*. Dat kwam bij mij bijzonder neerbuigend over omdat die scans slechts kunnen worden gedownload tegen betaling van geldende munt of tegen betaling van de punten die door arbeid voor Vele Handen zijn verdiend. Als men artikelen (b.v. scans) kan verwerven tegen betaling van (door arbeid of handel verkregen) geldende munt of punten.... dan zijn die artikelen NOOIT gratis!

b) een kaartenproject werd recent voor de hongerige monden geworpen met *We hebben nu voor jullie een leuk project op stapel gezet*.

Hallo ?????? Wat is het kerndoel: vrijwilligers een serieuze bijdrage te laten leveren aan de vastlegging van historische gegevens of om hen een vrolijke tijdpassage te bieden? Afrondend: Voel ik me serieus genomen? Neuuuu!

3. Ik doe (deed?.....mijn drive neemt steeds verder af)) mee aan een aantal Amsterdamse projecten op Vele Handen. Ik meldde me aan bij een notarissenproject doch begreep er geen hout van.

4.

5.

6. 4/5/6 Na bovenstaande ervaringen bescherm ik mezelf en sluit ik me bewust af.

En vrijheid? Ik klop in wat ik denk te zien en druk op de <Verzenden>. Daarna ontbreekt de mogelijkheid om na te zien wat de censuur passeerde. Tenzij de deelnemer handmatig bij ieder foto het nummer noteerde en dat later zelfstandig op de beeldbank opzocht. Op die manier is het voor een deelnemer vrijwel onmogelijk zijn input te verbeteren. Ook dat werkt demotiverend.

7.

8. 7/8 Nadat ik op het forum las dat een deelnemer, die zich een toon aanmatigde alsof hij subcoördinator was, zijn mededeelnemers kapittelde omdat zij -naar zijn mening- de weekscore niet hadden behaald beloofde ik mezelf geen tijd meer te besteden aan dit forum.

Voordien had ik op het forum ooit ingestoken dat de lengte van de schaduw van het wasteltje-op-het-platje ('platje' = plat, begaanbaar dakje) op een bepaalde foto nooit in overeenstemming kon zijn met de richting van de achtergevel van het veronderstelde adres. Later stelde ik vast dat anderen aan de door mij voorgestelde gevelrichting een nieuw adres hadden gekoppeld. Dat was inderdaad wel weer samenwerking!

9. Ben ik met geschiedenis bezig? Ben ik met geschiedenis bezig als ik voor de gevel sta van het pand waar mijn vader als vondeling werd uitgehaald? Ben ik met geschiedenis bezig als ik een foto herken van de locomotievenloods naast het CS (nu staat daar het Havengebouw) waar mijn opa mij in 1953 mee naar toe nam opdat ik ooit nog 'levende stoom' zou kunnen beleven? Waar eindigt de persoonlijke beleving en is er sprake van historisch besef? Begint dat bij de gedachte dat opa niet de eerste spoorhaas was, maar dat een paar generaties hem voorgingen? Of....

Ooit wierp een chef mij – na spanningen op onze afdeling - voor de voeten *'Als ik belangstelling had voor het verleden dan was ik wel historicus geworden'*. Ik repliceerde intuïtief met *'Als ik geen interesse zou hebben voor het verleden dan was ik wel aap geworden.....'* Binnen het uur startte daarna mijn ontslagprocedure.

10. Wie noemt zich een keukenprins(es) als hij/zij een een hardgekookt ei kan produceren? Zelfs als het koken van spinazie daarna lukt mag men zich nog geen *Chef* noemen. Ieder z'n vak. Onderzoek heeft aangetoond dat men zich pas na 10 jaar (d.w.z. na ca.16000 werkuren) full proof mag noemen. Echter: sommige amateurs blijken heel veel te weten van bijna niets. Dat zijn de witte raven... Witte raven zie je zelden voorbijvliegen; daar moet je actief naar op zoek. Afsluitend: Zou ik mezelf een (publieks)historicus* noemen? 'k Zou 't niet durven!

Respondent #6

Geslacht Man

Leeftijd 73

Beroep Vroeger handelaar in scheepsbenodigdheden

Hoogst genoten opleiding Middelbare handelsschool

1. Waarom doe je mee aan het project Amsterdamse Monumenten?

Ben al een jaar of 10 vrijwilliger bij het stadsarchief en begon met correcties op tekst bij foto's van de beeldbank. Vind het leuk om foto's een plaats te geven.

2. Voel je je serieus genomen in dit project?

Jazeker.

3. Doe je vaker dit soort projecten? Zo ja, welke?

Ook via de website www.theobakker.net

4. Voelde je de aanwezigheid van de organisatie? Op welke manier?

Via het stadsarchief Amsterdam

5. Heb je het idee dat je veel vrijheid hebt in dit project?

Ja.

6. Hoe was de communicatie met de organisatie gedurende het project?

Eerst bescheiden, nu normaal

7. En met de andere deelnemers?

Amper contact.

8. Voel je je verbonden met de andere deelnemers en/of de organisatie?

ja

9. Heb je het gevoel dat je met geschiedenis bezig bent?

matig

10. Zou je jezelf een (publieks)historicus* noemen?

Nee. Eigenlijk geen van drieën. Er moet gewoon tekst bij de foto als het op de beeldbank komt.

Respondent #7

Geslacht Man

Leeftijd 58

Beroep Geen. Ik zat in de IT

Hoogst genoten opleiding HBO

1. Waarom doe je mee aan het project Amsterdamse Monumenten?

Combinatie van redenen. Ik heb tijd zat, maar wil geen betaalde baan meer. Om toch wat te doen vind ik dit een leuke tijdsbesteding. Het levert een zinvolle bijdrage aan de Beeldbank. Daarnaast is het ook leuk om te doen. Het vergroot mijn kennis van Amsterdam. Bovendien zit bij veel foto's een soort van puzzelaspect bij: Het scherpt de geest om uit te zoeken waar een foto gemaakt is.

2. Voel je je serieus genomen in dit project?

Ja. (Wat is dit voor vreemde gesloten vraag? Waarom zou ik niet serieus genomen worden?)

3. Doe je vaker dit soort projecten? Zo ja, welke?

Ik doe nu mee met Bevolkingsregisters 1853-1863 als controleur. Verder heb ik mee gedaan aan "Van de Kaart" en Bevolkingsregisters 1874-1893.

4. Voelde je de aanwezigheid van de organisatie? Op welke manier?

Ja. Als een van de twee controleurs heb ik vaak rechtsreeks via de mail contact met Nelleke en daarnaast hebben we een paar keer met haar overleg gehad op het Stadsarchief.

5. Heb je het idee dat je veel vrijheid hebt in dit project?

Ja. Op zich wel. Ik kan kiezen wanneer ik aan de slag ga en hoeveel uren ik er aan besteed. Ook bij foto's waar we binnen de groep niet uitkomen neem ik de vrijheid om zelf te bepalen waar we het verder gaan proberen. (Bv de facebookpagina van het Stadsarchief, of bij www.zoekplaatjes.nl of bij de wekelijkse fotoquiz van Theo Bakker op <http://www.theobakker.net/magazine/wk22.html>)

Het is wel zo dat, omdat we maar een klein groepje zijn, ik een bepaalde druk voel om te controleren wat er ingevoerd is. Het project moet af.

6. Hoe was de communicatie met de organisatie gedurende het project?

Prima. Zie 4. Ook met mijn medecontroleur communiceer ik regelmatig via mail. In het begin ging de communicatie met de achterliggende 'opdrachtgever' (Bureau Monumenten en Archeologie) wat moeizaam. Ik kreeg ook niet de indruk dat ze heel erg enthousiast over het project waren. Later is de communicatie wel verbeterd. Als we het project alleen voor hen zouden hebben gedaan zou ik zijn afgehaakt, maar het feit dat de foto's met onze beschrijvingen ook in de Beeldbank terecht komen (en dus voor iedereen beschikbaar zijn) was voor mij voldoende motivatie om (hard) door te gaan.

7. En met de andere deelnemers?

Via het Forum. Ik vind dat voldoende.

8. Voel je je verbonden met de andere deelnemers en/of de organisatie?

Met de organisatie zeker. Met de meeste deelnemers redelijk tot minimaal

9. Heb je het gevoel dat je met geschiedenis bezig bent?

Nog nauwelijks. Veel van de foto's zijn nog zo recent (tijdens mijn leven gemaakt.) Je ziet natuurlijk wel dat er in die 30 tot 40 jaar heel veel veranderd is. Maar voor mij zou het project waarschijnlijk vrijwel net zo leuk zijn als het om hedendaagse foto's zou gaan.

10. Zou je jezelf een (publieks)historicus* noemen?

Nee. Maar aan de andere kant: voor het project Bevolkingsregisters 1874-1893 heb ik vanaf een gegeven moment voor elke straat die langs kwam (de registers liggen geordend op straatnaam) een klein verhaaltje geschreven op het forum over die straat. (Herkomst van de naam, topografische bijzonderheden, beroemde bewoners of gebouwen, en gebeurtenissen van alle dag die ik uit de kranten van die periode selecteerde, etc). Bij afronding van het project is daar een kleine bloemlezing van in druk verschenen. (Nelleke heeft vast nog wel een exemplaar voor je.)

Respondent #8

Geslacht Man

Leeftijd 57 jaar

Beroep Fotograaf

Hoogst genoten opleiding Universiteit (medische Biologie)

1. Waarom doe je mee aan het project Amsterdamse Monumenten?

Belangrijke toevoeging aan de BeeldBank StadsArchief

2. Voel je je serieus genomen in dit project?

Zeer zeker

3. Doe je vaker dit soort projecten? Zo ja, welke?

Aan alle VeleHanden Projecten van het StadsArchief sinds 2012 (Militieregisters, BevolkingsRegister, Volgende Patient, Tot Uw Dienst, Op de Kaart)

4. Voelde je de aanwezigheid van de organisatie? Op welke manier?

De projectleiders doen hun best om alle problemen op te lossen

5. Heb je het idee dat je veel vrijheid hebt in dit project?

Vrijheid om bij te dragen wanneer je wilt en zoveel als je wilt. Verder zijn er regels en voorschriften waaraan voldaan dient te worden (en dat is zeer wenselijk).

6. Hoe was de communicatie met de organisatie gedurende het project?

Goed

7. En met de andere deelnemers?

voldoende

8. Voel je je verbonden met de andere deelnemers en/of de organisatie?

Enigszins met het Stadsarchief

9. Heb je het gevoel dat je met geschiedenis bezig bent?

Niet speciaal.

10. Zou je jezelf een (publieks)historicus* noemen?

Een Historicus voel ik mij niet, wel een Amsterdammer met interesse in de geschiedenis van de stad die uiteindelijk onderzoek (door anderen of mijzelf) mogelijk maakt door het toegankelijk maken van archieven.

Respondent #9

Geslacht Vrouw

Leeftijd 55

Beroep Docent Duits/ kunsthistorica

Hoogst genoten opleiding WO

1. Waarom doe je mee aan het project Amsterdamse Monumenten?

Omdat ik geïnteresseerd ben in monumenten/in architectuur/in Amsterdam(se geschiedenis)

2. Voel je je serieus genomen in dit project?

Ja.

3. Doe je vaker dit soort projecten? Zo ja, welke?

Tot nu toe niet.

4. Voelde je de aanwezigheid van de organisatie? Op welke manier?

Via digitale uitwisseling.

5. Heb je het idee dat je veel vrijheid hebt in dit project?

Absoluut.

6. Hoe was de communicatie met de organisatie gedurende het project?

Beperkt, maar efficiënt.

7. En met de andere deelnemers?

Ik heb af en toe gelezen wat hebben geschreven op de website van Velehanden.

8. Voel je je verbonden met de andere deelnemers en/of de organisatie?

Wel met de organisatie niet met andere deelnemers.

9. Heb je het gevoel dat je met geschiedenis bezig bent?

Ja. Ik was bezig met historische gebouwen en ook met het historische foto's.

10. Zou je jezelf een (publieks)historicus* noemen?

Ja, type 2.